

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

Ταχ.Δ/νση : ΝΕΟ Πατρών-Αθηνών 32
τ.κ. 264 41 ΠΑΤΡΑ
Πληροφορίες : Καρακωνσταντή Μαρία-Ηλίζα
Τηλέφωνο : 2613 613 536
Email : grammateia.ps.pde@pde.gov.gr

Αριθ. Αποφ. 31/2026

**Απόσπασμα ΠΡΑΚΤΙΚΟΥ 11
11η ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ (ΜΙΚΤΗ)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ**

Στην Πάτρα σήμερα στις 24/06/2026 ημέρα Τετάρτη και ώρα 15:20 συνήλθε σε τακτική συνεδρίαση το Περιφερειακό Συμβούλιο Δυτικής Ελλάδας, στην αίθουσα του Περιφερειακού Συμβουλίου (Ν.Ε.Ο. Πατρών Αθηνών 32 & Αμερικής), με ταυτόχρονη δυνατότητα τηλεδιάσκεψης (e:Presence.gov.gr), ύστερα από την υπ' αριθ. πρωτ.: ΠΔΕ/ΓΠΠΣ/212071/216/18-06-2026 γραπτή πρόσκληση του Προέδρου του, η οποία εκδόθηκε νομότυπα και δόθηκε σε όλους τους κ.κ. Περιφερειακούς Συμβούλους, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 167, 168 και 169 του Ν.3852/2010 (ΦΕΚ 87/τ.Α'/07.06.2010), όπως ισχύουν.

Στη Συνεδρίαση συμμετείχαν επί του συνόλου σαράντα πέντε (45) μελών, τα παρακάτω μέλη:

1. ΠΑΪΣΙΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ - Πρόεδρος
2. ΚΑΠΛΑΝΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ - Αντιπρόεδρος
3. ΚΩΣΤΑΚΙΩΤΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ - εκτελών χρέη Γραμματέα
4. ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΦΑΝΗΣ (ΦΑΝΗΣ)
5. ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΤΑΚΗΣ)
6. ΑΥΓΕΡΗΣ ΣΑΒΒΑΣ (τηλεδιάσκεψη)
7. ΒΑΣΙΛΟΠΟΥΛΟΣ ΘΕΟΔΩΡΟΣ (ΤΣΑΦΛΙΑΣ)
8. ΒΕΛΙΣΣΑΡΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ (τηλεδιάσκεψη)
9. ΒΟΥΛΓΑΡΗ ΑΜΑΛΙΑ
10. ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ
11. ΓΚΑΒΕΡΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
12. ΔΑΟΥΤΙΔΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ (ΚΩΣΤΑΣ) (τηλεδιάσκεψη)

13. ΔΗΜΗΤΡΟΓΙΑΝΝΗΣ ΛΑΜΠΡΟΣ (τηλεδιάσκεψη)
14. ΔΙΑΜΑΝΤΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
15. ΖΑΪΜΗΣ ΦΩΚΙΩΝ (τηλεδιάσκεψη)
16. ΚΑΡΠΕΤΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ
17. ΚΑΤΣΑΚΙΩΡΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ (ΝΙΚΟΣ)
18. ΚΟΡΟΒΕΣΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
19. ΚΟΤΡΩΝΙΑΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ
20. ΚΩΣΤΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
21. ΜΑΣΤΟΡΑΚΟΥ ANNA
22. ΜΑΥΡΟΜΜΑΤΗΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
23. ΜΠΛΕΤΣΑΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ (ΛΙΝΟΣ)
24. ΜΠΟΝΑΝΟΣ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ (ΧΑΡΗΣ)
25. ΜΠΟΥΝΙΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ
26. ΜΠΟΥΣΗ ΜΑΡΙΑ (τηλεδιάσκεψη)
27. ΜΠΡΑΜΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
28. ΝΙΚΟΛΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ (τηλεδιάσκεψη)
29. ΝΤΑΤΣΙΚΑ ΓΕΩΡΓΙΑ
30. ΠΑΝΑΓΟΥΛΙΑΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
31. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ (ΤΑΚΗΣ)
32. ΣΑΚΕΛΛΑΡΟΠΟΥΛΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
33. ΣΚΙΑΔΑΡΕΣΗΣ ΣΠΥΡΙΔΩΝ
34. ΣΤΑΥΡΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ ΛΥΚΟΥΡΓΟΣ (τηλεδιάσκεψη)
35. ΤΣΑΓΡΗΣ ΑΝΤΩΝΙΟΣ (τηλεδιάσκεψη)
36. ΦΕΣΣΙΑΝ ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ (ΜΑΚΗΣ)
37. ΦΙΛΙΑΣ ΑΝΔΡΕΑΣ
38. ΦΟΥΝΤΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Στη συνεδρίαση δεν συμμετείχαν αν και προσεκλήθησαν νομίμως τα μέλη του Περιφερειακού Συμβουλίου:

1. ΚΑΡΝΑΒΙΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
2. ΚΟΛΟΣΑΚΑΣ ΑΓΓΕΛΟΣ
3. ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ
4. ΜΑΣΟΥΡΑΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ
5. ΜΕΛΑΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ
6. ΠΑΝΑΓΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ
7. ΠΑΡΙΣΗΣ ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Στη συνεδρίαση συμμετείχαν ο Περιφερειάρχης Δυτικής Ελλάδας κ. Φαρμάκης Νεκτάριος, ο Εκτελεστικός Γραμματέας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας κ. Σύρμος Γεώργιος και ο Δ/ντής Γραφείου Περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας κ. Μάκκας Ιωάννης.

Τη συνεδρίαση παρακολούθησε ο Περιφερειακός Συμπαραστάτης του Πολίτη και της Επιχείρησης της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας κ. Τελώνης Γεώργιος.

Χρέη γραμματέα άσκησαν οι υπάλληλοι της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας Καρακωνσταντή Μαρία-Ηλίζα και Τσούμα Βασιλική σύμφωνα με την υπ' αριθμ. πρωτ.: ΠΔΕ/ΔΔ/243772/5158/21-07-2025 (ΑΔΑ: 6ΦΚΗ7Λ6-ΗΤΖ) απόφαση του Περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας.

Αφού διαπιστώθηκε η νόμιμη απαρτία, ο Πρόεδρος κήρυξε την έναρξη της συνεδρίασης.

Στη συνέχεια ο Πρόεδρος έθεσε προς συζήτηση το **1^ο θέμα ημερήσιας διάταξης με τίτλο: «Γνωμοδότηση επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του νέου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας»** και έδωσε το λόγο στον εισηγητή του, Αντιπεριφερειάρχη Βιώσιμης Ανάπτυξης, Ενέργειας, Χωροταξίας και Περιβάλλοντος της Π.Δ.Ε. και Πρόεδρο της ΕΠΦΠΠΣΔΕ κ. Μπλέτσα Στυλιανό, ο οποίος αναφέρθηκε στην υπ' αριθμ. πρωτ.: ΠΔΕ/ΓΑΕΠ/211483/455/18-06-2026 εισήγησή του, η οποία αναφέρει αναλυτικά τα κάτωθι:

Λαμβάνοντας υπόψη :

1. Τον Ν.3852/2010 «Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης - Πρόγραμμα Καλλικράτης» (ΦΕΚ 87/τ.Α/7-6-2010), όπως αυτός τροποποιήθηκε και ισχύει.
2. Την υπ' αριθμ. 36044/26.05.2025 (ΦΕΚ.2723/τ.Β'/02.06.2025) Απόφαση του Γενικού Γραμματέα Αποκεντρωμένης Διοίκησης Πελοποννήσου Δυτικής Ελλάδας και Ιονίου με την οποία εγκρίθηκε η υπ' αριθ. 22/29.04.2025 Απόφαση του Περιφερειακού Συμβουλίου και με την οποία τροποποιείται η υπ' αριθ. αρ. 31449/11.04.2023 (ΦΕΚ.2551/τ.Β'/19.04.2023) απόφαση του Γενικού Γραμματέα, σχετικά με την τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.
3. Την υπ' αριθ. 635/2023 απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείο Πατρών, με την οποία επικυρώθηκαν τα αποτελέσματα των εκλογών της 8ης Οκτωβρίου 2023 και ανακηρύχθηκαν ο Περιφερειάρχης και οι Περιφερειακοί Σύμβουλοι της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας για την περίοδο 01.01.2024 έως 31.12.2028.
4. Την υπ' αριθμ. 4908/128/09-1-2024 (ΑΔΑ:98ΧΘ7Λ6-73Φ) απόφαση του Περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας για τον Ορισμό Αντιπεριφερειάρχων της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.
5. Η υπ' αριθ. πρωτ. ΠΔΕ/ΔΔ/256086/5373/30.07.2025 Απόφαση Περιφερειάρχη Δυτικής Ελλάδας (ΦΕΚ-4423Β'/18.08.25) περί μεταβίβασης αρμοδιοτήτων στους Αντιπεριφερειάρχες και σε εκλεγμένους Περιφερειακούς Συμβούλους της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας και Εξουσιοδότηση υπογραφής στους Προϊσταμένους των Διευθύνσεων μετά την τροποποίηση του Οργανισμού Εσωτερικής Υπηρεσίας της Περιφέρειας Δυτικής Ελλάδας.
6. Την υπ' αριθ. 21/18-06-2026 απόφασης της Επιτροπής Περιβάλλοντος, Χωροταξίας, Ενέργειας και Φυσικών Πόρων Περιφερειακού Συμβουλίου Δυτικής Ελλάδας.

ΕΙΣΗΓΗΣΗ**Α. Γενικά Στοιχεία**

Η υπό αξιολόγηση ΣΜΠΕ αφορά την αναθεώρηση του Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΕΧΠ-ΑΠΕ), το οποίο συνιστά το βασικό εργαλείο χωρικής οργάνωσης των εγκαταστάσεων ΑΠΕ σε εθνικό επίπεδο και επιχειρεί να επανακαθορίσει τους όρους, τα κριτήρια και τις προϋποθέσεις χωροθέτησης των ΑΠΕ στην ελληνική επικράτεια. Το νέο σχέδιο αναθεώρησης εκπονείται υπό το πρίσμα των σημαντικών μεταβολών που έχουν επέλθει τόσο στο ενεργειακό και κλιματικό πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της χώρας, όσο και στο θεσμικό, περιβαλλοντικό και χωροταξικό καθεστώς που διέπει την ανάπτυξη έργων ΑΠΕ, επιδιώκοντας να αντικαταστήσει ουσιαστικά το ισχύον Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο του 2008, το οποίο είχε θεσπιστεί σε ένα εντελώς διαφορετικό ενεργειακό, τεχνολογικό και κανονιστικό περιβάλλον και το οποίο πλέον και εδώ και αρκετό καιρό είναι παρωχημένο.

Η ανάγκη αναθεώρησης του ισχύοντος πλαισίου τεκμηριώνεται από την ίδια τη ΣΜΠΕ με αναφορά στην ενίσχυση των διεθνών, ευρωπαϊκών και εθνικών πολιτικών για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, την απανθρακοποίηση της οικονομίας και την ενίσχυση της ενεργειακής ασφάλειας μέσω της αυξημένης διείσδυσης των ΑΠΕ στο ενεργειακό μείγμα. Στο πλαίσιο αυτό, το αναθεωρημένο Εθνικό Σχέδιο για την Ενέργεια και το Κλίμα (ΕΣΕΚ) του 2024, θέτει φιλόδοξους στόχους για το 2030, μεταξύ των οποίων συγκαταλέγονται η σημαντική μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και η δραστική αύξηση της συμμετοχής των ΑΠΕ στην ακαθάριστη τελική κατανάλωση ενέργειας, ενώ ο μακροπρόθεσμος ενεργειακός σχεδιασμός της χώρας προδιαγράφει ένα μοντέλο ηλεκτροπαραγωγής με κυρίαρχο ρόλο των ανανεώσιμων τεχνολογιών έως το 2050. Υπό αυτή την έννοια, το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ επιχειρεί να αποτελέσει τον χωρικό μηχανισμό υλοποίησης των ενεργειακών στόχων της χώρας, μέσω της ορθολογικής κατανομής των εγκαταστάσεων ΑΠΕ στον εθνικό χώρο.

Παράλληλα, η ΣΜΠΕ αναγνωρίζει ότι, μολονότι οι ΑΠΕ αποτελούν κατ' αρχήν δραστηριότητες χαμηλού ανθρακικού αποτυπώματος και κρίσιμο εργαλείο για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης, δεν στερούνται σημαντικών δυνητικών επιπτώσεων στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον. Οι επιπτώσεις αυτές διαφοροποιούνται ανάλογα με την τεχνολογία –αιολική, φωτοβολταϊκή, υδροηλεκτρική, βιομάζα, γεωθερμία ή αποθήκευση ενέργειας– και δύνανται να αφορούν προστατευόμενα οικοσυστήματα, είδη χλωρίδας και πανίδας, τοπίο, πολιτιστική κληρονομιά, αγροτική γη, τουριστικές δραστηριότητες, οικιστικές περιοχές και άλλες παραγωγικές λειτουργίες του χώρου. Ως εκ τούτου, η θέσπιση κανόνων χωροθέτησης, ζωνών αποκλεισμού, ελάχιστων αποστάσεων και ειδικών περιβαλλοντικών και χωρικών κριτηρίων αναδεικνύεται από τη ΣΜΠΕ ως κρίσιμος όρος για την εξισορρόπηση της ενεργειακής ανάπτυξης με την προστασία του περιβάλλοντος και την κοινωνική αποδοχή των έργων.

Το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ επιχειρεί, συνεπώς, να επαναπροσδιορίσει συνολικά τη χωρική πολιτική για τις ΑΠΕ, εισάγοντας ένα ενιαίο σύστημα κατευθύνσεων και κριτηρίων ανά τεχνολογία, το οποίο περιλαμβάνει την κατηγοριοποίηση του εθνικού χώρου, τον εντοπισμό κατάλληλων περιοχών ανάπτυξης, τον προσδιορισμό περιοχών αποκλεισμού, τη διαμόρφωση εξειδικευμένων κανόνων χωροθέτησης, καθώς και κατευθύνσεις για την ένταξη των εγκαταστάσεων στο τοπίο και τη συμβατότητά τους με τον λοιπό χωροταξικό και πολεοδομικό σχεδιασμό. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στην ανάγκη ενσωμάτωσης των μεταβολών που έχουν επέλθει από το 2008 μέχρι σήμερα, όπως η εκτεταμένη ανάπτυξη των φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων, η εμφάνιση νέων τεχνολογιών – συμπεριλαμβανομένων των υπεράκτιων αιολικών και των εγκαταστάσεων αποθήκευσης – η αύξηση του μεγέθους των ανεμογεννητριών, αλλά και η αναμόρφωση του καθεστώτος προστασίας της φύσης μέσω των νεότερων νομοθετικών παρεμβάσεων για το εθνικό σύστημα προστατευόμενων περιοχών.

Περαιτέρω, η ΣΜΠΕ δηλώνει ως κεντρική επιδίωξη την εναρμόνιση του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ με το υφιστάμενο σύστημα χωρικού σχεδιασμού της χώρας, συμπεριλαμβανομένων των Περιφερειακών Χωροταξικών Πλαισίων, των λοιπών Ειδικών Χωροταξικών Πλαισίων, των Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών, των σχεδίων διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών και των κατευθύνσεων προστασίας του τοπίου, επιχειρώντας θεωρητικά να άρει επικαλύψεις, αντιφάσεις και συγκρούσεις χρήσεων που έχουν ανακύψει στην εφαρμογή του ισχύοντος πλαισίου. Η στόχευση αυτή, αποκτά ιδιαίτερη σημασία για περιοχές υψηλής περιβαλλοντικής ευαισθησίας, όπως η Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, όπου συνυπάρχουν εκτεταμένες περιοχές Natura 2000, Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (ΙΒΑ/ΣΠΠ), εθνικά πάρκα, ορεινά

οικοσυστήματα υψηλής φυσικότητας, μεταναστευτικοί διάδρομοι ορνιθοπανίδας, παράκτια και θαλάσσια οικοσυστήματα, αλλά και σημαντικές παραγωγικές και τουριστικές δραστηριότητες που επηρεάζονται άμεσα από τη χωροθέτηση ενεργειακών έργων.

Στο πλαίσιο αυτό, η αξιολόγηση της παρούσας ΣΜΠΕ δεν μπορεί να περιοριστεί σε μία γενική επισκόπηση των προτεινόμενων κατευθύνσεων, αλλά απαιτεί εις βάθος διερεύνηση της πληρότητας, της σαφήνειας και της κανονιστικής επάρκειας των προβλέψεων του νέου σχεδίου, ιδίως ως προς τη συμβατότητά του με το υφιστάμενο θεσμικό καθεστώς προστασίας της φύσης, τον περιφερειακό και τομεακό χωρικό σχεδιασμό, τη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας και τις πραγματικές συνθήκες αδειοδότησης έργων ΑΠΕ που αντιμετωπίζουν οι αρμόδιες περιβαλλοντικές αρχές. Υπό το πρίσμα αυτό, κρίνεται αναγκαία η αναλυτική αποτίμηση των βασικών προβλέψεων του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ ανά τεχνολογία, η συγκριτική εξέταση των μεταβολών που επιφέρει σε σχέση με το ισχύον πλαίσιο του 2008, η καταγραφή θεσμικών ή κανονιστικών κενών, καθώς και η διερεύνηση πιθανών ασαφειών ή αντιφάσεων που ενδέχεται να δημιουργήσουν σοβαρές δυσχέρειες στην περιβαλλοντική αδειοδότηση και στη διοικητική εφαρμογή του σχεδίου από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

B. Συνοπτική Περιγραφή του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ

Το προτεινόμενο ΕΧΠ-ΑΠΕ επιχειρεί, σε σημαντικό βαθμό, να συγκεντρώσει, να επικαιροποιήσει και να συστηματοποιήσει σε ενιαίο κανονιστικό πλαίσιο πληθώρα χωρικών περιορισμών, κριτηρίων και κατευθύνσεων που στο ισχύον ΕΧΠ-ΑΠΕ του 2008 είτε δεν αποτυπώνονταν ρητά είτε προέκυπταν αποσπασματικά από ειδικότερες διατάξεις περιβαλλοντικής, δασικής, πολεοδομικής και χωροταξικής νομοθεσίας. Κεντρικό στοιχείο της αναθεώρησης αποτελεί ο επανακαθορισμός των περιοχών αποκλεισμού και των ζωνών ασυμβατότητας χωροθέτησης εγκαταστάσεων ΑΠΕ, με στόχο –κατά δήλωση του ίδιου του σχεδίου– την εναρμόνιση του χωροταξικού πλαισίου με το ισχύον καθεστώς προστατευόμενων περιοχών, τις μεταβολές της νομοθεσίας περί βιοποικιλότητας, τις νεότερες θεσμοθετήσεις χρήσεων γης μέσω Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών και Προεδρικών Διαταγμάτων, αλλά και τις ανάγκες επιτάχυνσης της ενεργειακής μετάβασης.

Ειδικότερα, ως περιοχές αποκλεισμού προβλέπονται οι ακόλουθες κατηγορίες χώρου, οι οποίες διαφοροποιούνται εν μέρει ανά τεχνολογία ΑΠΕ, πλην όμως συγκροτούν έναν κοινό πυρήνα χωρικών περιορισμών. Στον πυρήνα αυτό περιλαμβάνονται κατ' αρχάς περιοχές αυξημένης προστασίας του πολιτιστικού αποθέματος, όπως τα κηρυγμένα διατηρητέα μνημεία παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, τα μνημεία μείζονος σημασίας και οι οριοθετημένες αρχαιολογικές ζώνες προστασίας Α, όπου η εγκατάσταση έργων ΑΠΕ αποκλείεται καθολικά, ανεξαρτήτως τεχνολογίας, κατ' εφαρμογή της αρχής προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς και της ανάγκης διατήρησης της ιστορικής και αισθητικής ακεραιότητας των χώρων αυτών.

Αντίστοιχα, ιδιαίτερη βαρύτητα αποδίδεται στις περιοχές αυξημένης περιβαλλοντικής προστασίας, καθώς υιοθετείται ένα πιο δομημένο και εναρμονισμένο με τη σύγχρονη περιβαλλοντική νομοθεσία σύστημα αποκλεισμών σε σχέση με το ΕΧΠ-ΑΠΕ του 2008. Ειδικότερα, προβλέπεται αποκλεισμός χωροθέτησης σε ζώνες απολύτου προστασίας της φύσης και ζώνες προστασίας της φύσης του Ν. 1650/1986, όπως ισχύει μετά τις τροποποιήσεις των Ν. 3937/2011 και Ν. 4685/2020, καθώς και σε πυρήνες εθνικών δρυμών, υγροτόπους διεθνούς σημασίας (Ramsar), μικρούς νησιωτικούς υγροτόπους, αισθητικά δάση, μνημεία της φύσης και ειδικότερες εκτάσεις ιδιαίτερης οικολογικής σημασίας.

Ιδιαίτερης σημασίας μεταβολή συνιστά η απόπειρα αναδιάρθρωσης της σχέσης των ΑΠΕ με το δίκτυο Natura 2000. Το σχέδιο δεν υιοθετεί οριζόντιο αποκλεισμό του συνόλου των περιοχών Natura – τουλάχιστον για όλες τις τεχνολογίες, αλλά εισάγει διαφοροποιημένη προσέγγιση, επιτρέποντας υπό προϋποθέσεις την εγκατάσταση ορισμένων μορφών ΑΠΕ εντός συγκεκριμένων ζωνών προστασίας, όπως οι Ζώνες Διατήρησης Οικοτόπων και Ειδών (ΖΔΟΕ) και οι Ζώνες Βιώσιμης Διαχείρισης Φυσικών Πόρων (ΖΒΔΦΠ), υπό την προϋπόθεση συμβατότητας με τα ειδικότερα καθεστώτα προστασίας και τα αποτελέσματα της περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Αντιθέτως, για ορισμένες τεχνολογίες και ιδίως για εγκαταστάσεις αξιοποίησης της ηλιακής ενέργειας, προτείνεται πολύ αυστηρότερο καθεστώς, με το σύνολο των περιοχών Natura 2000 να αντιμετωπίζεται κατ' αρχήν ως περιοχή αποκλεισμού, με περιορισμένες εξαιρέσεις για τεχνητές και ήδη διαταραγμένες επιφάνειες. Η διαφοροποίηση αυτή αποτελεί κρίσιμο σημείο του νέου πλαισίου, καθώς δημιουργεί ουσιώδεις αποκλίσεις μεταξύ τεχνολογιών ως προς το επιτρεπτό της

χωροθέτησης εντός προστατευόμενων περιοχών και αναμένεται να επηρεάσει σημαντικά την πρακτική της περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Περαιτέρω, για ορισμένες τεχνολογίες, όπως τα Μικρά Υδροηλεκτρικά Έργα (ΜΥΗΕ), εισάγονται πρόσθετες ειδικές περιοχές αποκλεισμού που σχετίζονται με την προστασία υδατικών οικοσυστημάτων και τύπων οικοτόπων προτεραιότητας, ενώ προβλέπεται αποκλεισμός σε οικοτόπους προτεραιότητας των Ειδικών Ζωνών Διατήρησης (ΕΖΔ), με προφανή στόχο την αποφυγή υποβάθμισης της οικολογικής ακεραιότητας ευαίσθητων υδρομορφολογικών συστημάτων. Αντίστοιχες εξειδικεύσεις προβλέπονται και για άλλες μορφές ΑΠΕ, όπως η γεωθερμία και οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας, με αποτέλεσμα το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ να εμφανίζεται περισσότερο διαφοροποιημένο και τεχνολογικά εξειδικευμένο σε σχέση με το υφιστάμενο καθεστώς.

Ωστόσο, ήδη από την πρώτη ανάγνωση του σχεδίου ανακύπτουν ζητήματα ερμηνευτικής σαφήνειας και κανονιστικής συνοχής ως προς την ακριβή σχέση των προβλέψεων του ΕΧΠ-ΑΠΕ με τα ειδικότερα καθεστώτα προστασίας που απορρέουν από τα εγκεκριμένα Προεδρικά Διατάγματα προστασίας, τις Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες, τα Σχέδια Διαχείρισης Natura 2000 και τα υποκείμενα χωρικά εργαλεία, γεγονός που ενδέχεται να δημιουργήσει σοβαρές δυσχέρειες κατά την εφαρμογή του πλαισίου από τις αρμόδιες περιβαλλοντικές αρχές και να προκαλέσει αποκλίνοσες ερμηνείες μεταξύ υπηρεσιών αδειοδότησης, ειδικά σε περιοχές όπου δεν έχουν θεσμοθετηθεί τέτοια όπως στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας. Το ζήτημα αυτό αποκτά ιδιαίτερη σημασία σε Περιφέρειες υψηλής περιβαλλοντικής ευαισθησίας, όπως η Περιφέρειά μας Δυτικής Ελλάδας, όπου η έντονη παρουσία προστατευόμενων περιοχών, μεταναστευτικών διαδρόμων ορνιθοπανίδας, Σημαντικών Περιοχών για τα Πουλιά (ΣΠΠ) και ορεινών οικοσυστημάτων υψηλής φυσικότητας, καθιστά κρίσιμη την ύπαρξη απολύτως σαφών και ανεπίδεκτων παρερμηνειών κανόνων χωροθέτησης

Γ. Ειδικά κριτήρια χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων στην ηπειρωτική χώρα και στο θαλάσσιο χώρο

Πέραν των οριζόντιων περιοχών αποκλεισμού και των γενικών περιορισμών χωροθέτησης, το προτεινόμενο ΕΧΠ-ΑΠΕ εισάγει ειδικά κριτήρια για τη χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων στην ηπειρωτική χώρα, τα οποία λειτουργούν συμπληρωματικά προς το σύστημα προστασίας του φυσικού και ανθρωπογενούς περιβάλλοντος και αποσκοπούν στον έλεγχο της έντασης ανάπτυξης των αιολικών εγκαταστάσεων, στην αποφυγή υπερσυγκέντρωσης έργων και στη διατήρηση της λειτουργικής και αισθητικής συνοχής του χώρου. Τα κριτήρια αυτά διαφοροποιούνται ουσιωδώς από το ισχύον ΕΧΠ-ΑΠΕ του 2008, καθώς το νέο σχέδιο επιχειρεί να συνδέσει τη χωροθέτηση όχι μόνο με γεωμετρικές αποστάσεις αλλά και με παραμέτρους φέρουσας ικανότητας, συσσωρευτικών επιπτώσεων, συμβατότητας με το τοπίο και εγγύτητας σε κρίσιμες χρήσεις γης.

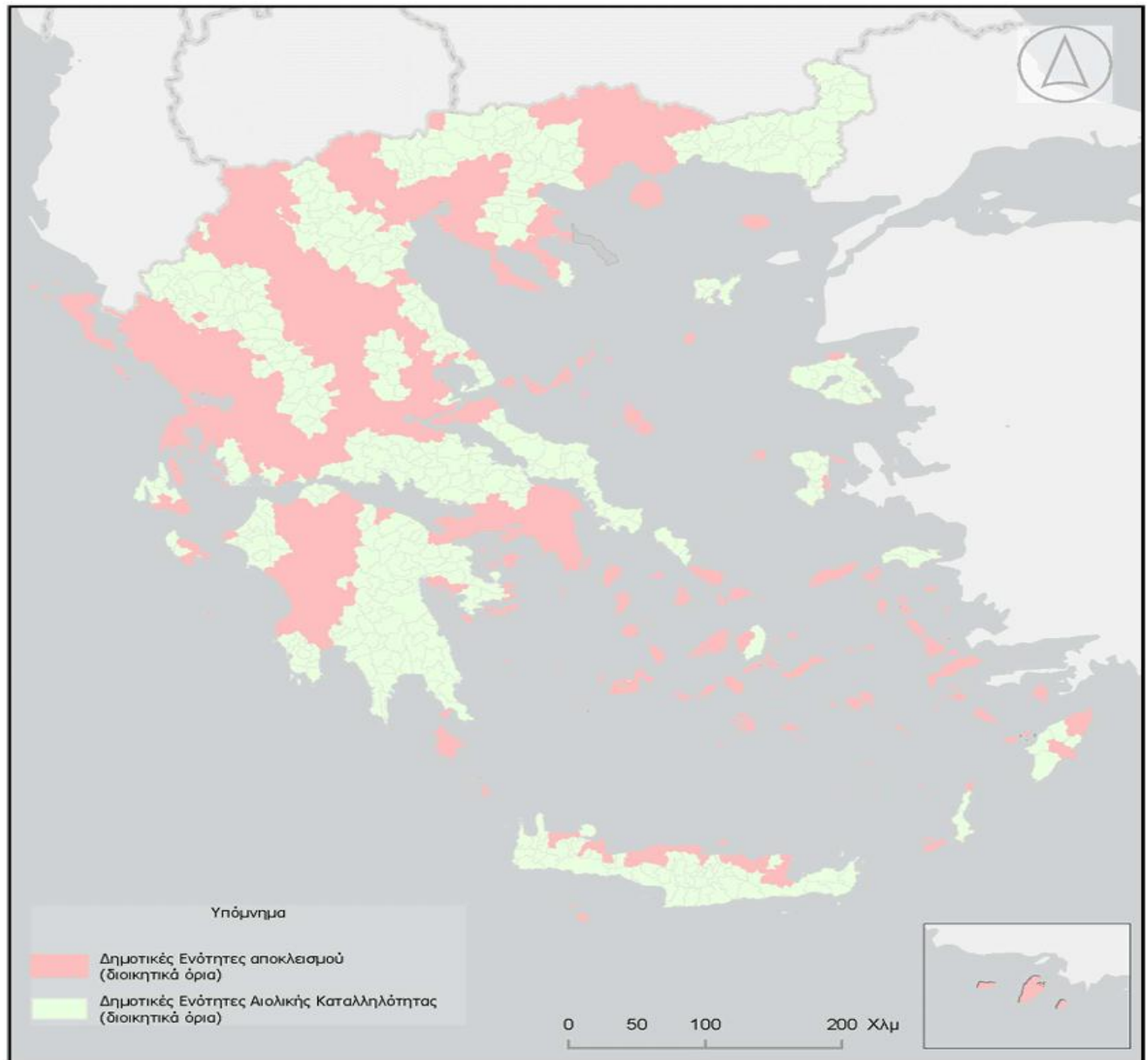
Ειδικότερα, για την ηπειρωτική χώρα προβλέπεται ότι η χωροθέτηση αιολικών εγκαταστάσεων επιτρέπεται μόνο εντός των καθορισμένων «Περιοχών Καταλληλότητας», υπό την προϋπόθεση ότι δεν εμπίπτουν σε περιοχές αποκλεισμού ή ζώνες ασυμβατότητας και ότι πληρούνται σωρευτικά τα ειδικά χωροταξικά κριτήρια. Το σύστημα αυτό διατηρεί τη βασική λογική του ΕΧΠ 2008, πλην όμως επιχειρεί να την εξειδικεύσει μέσω νέων κατηγοριών χώρου, διαφοροποιημένων αποστάσεων και ενισχυμένης σύνδεσης με το καθεστώς προστασίας της φύσης και των χρήσεων γης. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στην αποφυγή οπτικής και λειτουργικής όχλησης έναντι οικισμών, τουριστικών υποδομών, περιοχών πολιτιστικού ενδιαφέροντος και τοπίων ιδιαίτερης αξίας, καθώς και στην αποτροπή δημιουργίας εκτεταμένων συνεχών μετώπων ανεμογεννητριών που δύνανται να μεταβάλλουν τον χαρακτήρα ορεινών και φυσικών περιοχών.

Παράλληλα, το σχέδιο αποδίδει αυξημένη βαρύτητα στη συμβατότητα με το καθεστώς προστασίας της βιοποικιλότητας, προβλέποντας ότι η χωροθέτηση αιολικών έργων οφείλει να συνεκτιμά μεταναστευτικούς διαδρόμους, περιοχές τροφοληψίας και αναπαραγωγής ειδών ορνιθοπανίδας, Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (ΙΒΑ/ΣΠΠ), καθώς και τη σωρευτική πίεση που προκαλείται από υφιστάμενα ή αδειοδοτημένα έργα ΑΠΕ στην ευρύτερη περιοχή.

Επιπλέον, το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ διατηρεί και εξειδικεύει τα κριτήρια ελάχιστων αποστάσεων από οικισμούς, μεμονωμένες κατοικίες, παραγωγικές δραστηριότητες, τεχνικές υποδομές, οδικά δίκτυα, αρχαιολογικούς χώρους και ειδικές χρήσεις γης, επιδιώκοντας αφενός την προστασία της ποιότητας ζωής και αφετέρου τη μείωση συγκρούσεων χρήσεων.

Κατηγορία κριτηρίου	Περιεχόμενο ρύθμισης	Σκοπός / λειτουργία
Περιοχές καταλληλότητας	Χωροθέτηση μόνο εντός προσδιορισμένων κατάλληλων περιοχών	Χωρική συγκέντρωση ανάπτυξης
Περιοχές αποκλεισμού	Απόλυτη απαγόρευση σε προστατευόμενες ή ασύμβατες περιοχές	Προστασία βιοποικιλότητας, τοπίου και πολιτιστικού αποθέματος
Ζώνες ασυμβατότητας	Περιοχές με ειδικούς περιορισμούς ή αυξημένες απαιτήσεις τεκμηρίωσης	Έλεγχος συγκρούσεων χρήσεων
Ελάχιστες αποστάσεις από οικισμούς	Εφαρμογή αποστάσεων ασφαλείας και προστασίας οικιστικού περιβάλλοντος	Μείωση όχλησης και κοινωνικών συγκρούσεων
Κριτήρια φέρουσας ικανότητας	Έλεγχος πυκνότητας και συγκέντρωσης αιολικών έργων	Αποφυγή κορεσμού περιοχών
Σωρευτικές επιπτώσεις	Συνεκτίμηση υφιστάμενων/αδειοδοτημένων έργων	Πρόληψη υπερφόρτισης οικοσυστημάτων
Κριτήρια ορνιθοπανίδας	Εξέταση ΖΕΠ, ΣΠΠ/ΙΒΑ, μεταναστευτικών διαδρόμων και ειδών χαρακτηρισμού	Μείωση κινδύνου πρόσκρουσης και εκτοπισμού ειδών
Ένταξη στο τοπίο	Αποφυγή οπτικής υπερφόρτισης και αλλοίωσης τοπίου	Προστασία φυσιογνωμίας περιοχών
Διασύνδεση με δίκτυο	Συνεκτίμηση δυνατότητας σύνδεσης	Χωρική λειτουργικότητα έργου
Συμβατότητα με λοιπό χωρικό σχεδιασμό	Συμμόρφωση με ΠΧΠ, ΕΠΜ, ΠΔ προστασίας, χρήσεις γης	Θεσμική συνέπεια

Πίνακας 1 : Βασικά ειδικά κριτήρια χωροθέτησης ΑΣΠΗΕ

Εικόνα 1 : Χάρτης περιοχών αιολικής καταλληλότητας

Όπως διαφαίνεται από την ανωτέρω Εικόνα 1 και στο πλαίσιο της χωρικής οργάνωσης των χερσαίων αιολικών εγκαταστάσεων, η ΣΜΠΕ εισάγει για πρώτη φορά τη διάκριση των Δημοτικών Ενοτήτων της χώρας σε «Δημοτικές Ενότητες Αιολικής Καταλληλότητας» και «Δημοτικές Ενότητες Αποκλεισμού», όπως αυτές αποτυπώνονται στον αντίστοιχο χάρτη του σχεδίου ΕΧΠ-ΑΠΕ.

Οι Δημοτικές Ενότητες Αιολικής Καταλληλότητας αποτελούν τις χωρικές ενότητες εντός των οποίων είναι κατ' αρχήν δυνατή η ανάπτυξη χερσαίων αιολικών εγκαταστάσεων, υπό την προϋπόθεση τήρησης των ειδικότερων περιοχών αποκλεισμού, των ζωνών ασυμβατότητας, των αποστάσεων, των περιβαλλοντικών περιορισμών και των λοιπών κριτηρίων χωροθέτησης που προβλέπονται στο ΕΧΠ-ΑΠΕ και στην κείμενη νομοθεσία. Ο χαρακτηρισμός μιας Δημοτικής Ενότητας ως περιοχής αιολικής καταλληλότητας δεν συνεπάγεται αυτομάτως ότι το σύνολο της έκτασής της είναι διαθέσιμο για ανάπτυξη αιολικών εγκαταστάσεων, αλλά λειτουργεί ως προκαταρκτικό χωρικό φίλτρο σε επίπεδο ευρείας γεωγραφικής ενότητας.

Αντίστοιχα, οι Δημοτικές Ενότητες Αποκλεισμού αποτελούν χωρικές ενότητες στις οποίες το προτεινόμενο ΕΧΠ-ΑΠΕ δεν προβλέπει την ανάπτυξη νέων χερσαίων αιολικών εγκαταστάσεων. Ο χαρακτηρισμός αυτός προκύπτει από τη μεθοδολογία αξιολόγησης που ακολουθήθηκε στο πλαίσιο εκπόνησης του σχεδίου και συνδέεται με την εξέταση παραμέτρων όπως τα χαρακτηριστικά του χώρου, η καταλληλότητα για

ανάπτυξη αιολικών έργων, οι περιβαλλοντικοί και χωροταξικοί περιορισμοί, καθώς και λοιπά κριτήρια που ελήφθησαν υπόψη κατά τη διαδικασία σχεδιασμού.

Όσον αφορά τους υπεράκτιους αιολικούς σταθμούς (ΥΑΠ), η υπό εξέταση ΣΜΠΕ τους εξετάζει με αρκετά διαφορετικό τρόπο σε σχέση με τους χερσαίους ΑΣΠΗΕ, κυρίως επειδή η χωροθέτησή τους συνδέεται άμεσα με το ειδικό θεσμικό πλαίσιο του Ν. 4964/2022 και το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων (ΕΠΑΥΑΠ). Συνεπώς, το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ δεν προχωρά σε πλήρη και αναλυτική χωροταξική οριοθέτηση των υπεράκτιων αιολικών εγκαταστάσεων, αλλά λειτουργεί περισσότερο ως πλαίσιο γενικών κατευθύνσεων και χωρικών αρχών που θα πρέπει να εξειδικευθούν σε μεταγενέστερα στάδια σχεδιασμού.

Ειδικότερα, η ΣΜΠΕ προβλέπει ότι η ανάπτυξη υπεράκτιων αιολικών εγκαταστάσεων θα πρέπει να συνδέεται με τις περιοχές που θα προσδιοριστούν μέσω του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων, ενώ αναγνωρίζει ότι οι περιοχές αυτές δύνανται να ενταχθούν στις λεγόμενες «Περιοχές Επιτάχυνσης» (Acceleration Areas), καθώς και στις αναγκαίες ζώνες ανάπτυξης των δικτύων διασύνδεσης που θα εξυπηρετούν τα υπεράκτια έργα. Με τον τρόπο αυτό, το ΕΧΠ-ΑΠΕ δεν καθορίζει εξ αρχής συγκεκριμένες θαλάσσιες ζώνες εγκατάστασης, αλλά παραπέμπει σε επόμενα επίπεδα στρατηγικού σχεδιασμού και εξειδίκευσης.

Παράλληλα, η ΣΜΠΕ θέτει ως βασική κατεύθυνση ότι η χωροθέτηση των υπεράκτιων αιολικών σταθμών πρέπει να λαμβάνει υπόψη την προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος, των προστατευόμενων περιοχών, της βιοποικιλότητας, των θαλάσσιων οικοσυστημάτων και των ειδών κοινοτικού ενδιαφέροντος. Ιδιαίτερη αναφορά γίνεται στην ανάγκη συνεκτίμησης των περιοχών Natura 2000, των μεταναστευτικών διαδρόμων της ορνιθοπανίδας, των περιοχών παρουσίας θαλάσσιων θηλαστικών και των οικολογικά ευαίσθητων θαλάσσιων ενδιαιτημάτων, δεδομένου ότι οι επιπτώσεις των υπεράκτιων αιολικών εγκαταστάσεων δεν περιορίζονται μόνο στη φάση λειτουργίας αλλά επεκτείνονται και στη φάση κατασκευής, θεμελίωσης και ανάπτυξης των συνοδών υποδομών διασύνδεσης.

Επιπλέον, η ΣΜΠΕ αναγνωρίζει ότι η χωροθέτηση ΥΑΠ πρέπει να είναι συμβατή με τις λοιπές χρήσεις του θαλάσσιου χώρου, όπως η ναυσιπλοΐα, οι θαλάσσιες μεταφορές, η αλιεία, οι στρατιωτικές δραστηριότητες, οι τουριστικές χρήσεις, οι υποθαλάσσιες ενεργειακές και τηλεπικοινωνιακές υποδομές, καθώς και οι περιοχές ιδιαίτερης σημασίας για την ασφάλεια της ναυσιπλοΐας. Υπό την έννοια αυτή, η ΣΜΠΕ αντιμετωπίζει τον θαλάσσιο χώρο ως πεδίο πολλαπλών και συχνά ανταγωνιστικών χρήσεων, οι οποίες απαιτούν ειδική στάθμιση κατά τον σχεδιασμό των υπεράκτιων έργων.

Σημαντικό στοιχείο του σχεδίου αποτελεί επίσης η αναφορά στη σύνδεση των υπεράκτιων αιολικών εγκαταστάσεων με τα δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας. Η ΣΜΠΕ θεωρεί ότι οι περιοχές που θα απαιτηθούν για την ανάπτυξη των αναγκαίων υποδομών διασύνδεσης δύνανται να αποτελέσουν τμήμα των Περιοχών Επιτάχυνσης, αναγνωρίζοντας ουσιαστικά ότι οι περιβαλλοντικές και χωρικές επιπτώσεις των ΥΑΠ δεν περιορίζονται στον ίδιο τον θαλάσσιο σταθμό αλλά επεκτείνονται και στις χερσαίες και θαλάσσιες υποδομές σύνδεσης.

Παρατηρήσεις της υπηρεσίας επί των ειδικών κριτηρίων χωροθέτησης ΑΣΠΗΕ

Η εφαρμογή των προτεινόμενων ειδικών κριτηρίων χωροθέτησης αιολικών εγκαταστάσεων στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας αναμένεται να παρουσιάσει ιδιαίτερες δυσχέρειες, λόγω της σύνθετης γεωμορφολογικής, οικολογικής και χωροταξικής φυσιογνωμίας της Περιφέρειας, καθώς και της υψηλής συγκέντρωσης προστατευόμενων περιοχών και ευαίσθητων οικοσυστημάτων. Η ΠΔΕ χαρακτηρίζεται από εκτεταμένους ορεινούς όγκους με υψηλό αιολικό δυναμικό, οι οποίοι αποτελούν ταυτόχρονα περιοχές υψηλής οικολογικής αξίας, ενώ σημαντικό μέρος του ορεινού και ημιορεινού χώρου συμπίπτει με περιοχές του δικτύου Natura 2000, Ζώνες Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ), Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (ΣΠΠ), μεταναστευτικούς διαδρόμους ορνιθοπανίδας και περιοχές παρουσίας προστατευόμενων αρπακτικών ειδών.

Ιδίως στις Π.Ε. Αιτ/νίας και Αχαΐας, μεγάλα τμήματα των ορεινών συμπλεγμάτων των Ακαρνανικών Ορέων, του Παναϊτωλικού, της Βαράσοβας, του Παναχαϊκού, του Ερυμάνθου και της Ορεινής Ναυπακτίας συγκεντρώνουν ταυτόχρονα αυξημένο επενδυτικό ενδιαφέρον για αιολικά έργα και υψηλή οικολογική ευαισθησία, γεγονός που δημιουργεί έντονο πεδίο συγκρούσεων μεταξύ ενεργειακής ανάπτυξης και

διατήρησης της βιοποικιλότητας. Το ζήτημα αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία λόγω της παρουσίας ειδών χαρακτηρισμού των ΖΕΠ, όπως ο σπιζαετός (*Aquila fasciata*), ο χρυσαετός (*Aquila chrysaetos*), το όρνιο (*Gyps fulvus*) και άλλα μεγάλα αρπακτικά πτηνά, για τα οποία η διεθνής και εθνική βιβλιογραφία έχει καταδείξει αυξημένο κίνδυνο πρόσκρουσης ή εκτόπισης από εγκαταστάσεις αιολικών σταθμών.

Υπό το πρίσμα αυτό, η γενική αναφορά του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ σε συνεκτίμηση σωρευτικών επιπτώσεων, μεταναστευτικών διαδρόμων και δεδομένων ορνιθοπανίδας, εμφανίζει σημαντικό βαθμό κανονιστικής αοριστίας ως προς τη μεθοδολογία εφαρμογής της. Ειδικότερα, δεν αποσαφηνίζεται επαρκώς τα γεωγραφικά όρια εντός των οποίων εξετάζονται οι σωρευτικές επιπτώσεις, ούτε τα ποσοτικά ή ποιοτικά όρια πέραν των οποίων τεκμαίρεται υπέρμετρη περιβαλλοντική επιβάρυνση. Η έλλειψη συγκεκριμένης μεθοδολογίας δημιουργεί σοβαρό κίνδυνο αποκλινοσών ερμηνειών μεταξύ υπηρεσιών περιβαλλοντικής αδειοδότησης, με αποτέλεσμα παρόμοια έργα να αξιολογούνται διαφορετικά ανά περίπτωση ή γεωγραφική ενότητα.

Περαιτέρω, ανακύπτει ουσιώδες ζήτημα ως προς τη σχέση των προβλέψεων του ΕΧΠ-ΑΠΕ με τα θεσμοθετημένα ή υπό θεσμοθέτηση ειδικά καθεστώτα προστασίας των περιοχών Natura 2000. Στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας που δεν έχουν θεσμοθετηθεί ακόμα ειδικές χρήσεις γης και ζώνες προστασίας μέσω Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών και των αντίστοιχων Προεδρικών Διαταγμάτων, ενώ η ΣΜΠΕ και το σχέδιο ΚΥΑ δεν αποσαφηνίζουν με τρόπο ανεπίδεκτο αμφισβήτησης την ιεραρχική σχέση μεταξύ των ειδικών αυτών καθεστώτων και των γενικών προβλέψεων του ΕΧΠ-ΑΠΕ, με αποτέλεσμα να δημιουργείται ενδεχόμενο αμφισβήτησεων ως προς το εφαρμοστέο κανονιστικό πλαίσιο κατά την αδειοδοτική διαδικασία.

Ακόμη, παρά τη σημαντική πρόοδο που επιτυγχάνεται ως προς τη συστηματοποίηση των περιοχών αποκλεισμού και των κριτηρίων χωροθέτησης, διαπιστώνεται ότι σημαντικό μέρος της ουσιαστικής στάθμισης μεταξύ ανάπτυξης ΑΠΕ και προστασίας του περιβάλλοντος εξακολουθεί να μετατίθεται στο στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Ειδικότερα, ζητήματα όπως η αξιολόγηση των σωρευτικών επιπτώσεων, η συμβατότητα έργων εντός ΖΔΟΕ και ΖΒΔΦΠ, καθώς και η εκτίμηση επιπτώσεων σε κρίσιμα είδη ορνιθοπανίδας δεν εξειδικεύονται με επαρκώς δεσμευτικό τρόπο στο επίπεδο του χωροταξικού σχεδιασμού. Ως εκ τούτου, η τελική κρίση παραμένει σε μεγάλο βαθμό αντικείμενο αξιολόγησης κατά περίπτωση από τις αρμόδιες περιβαλλοντικές αρχές, γεγονός που ενδέχεται να οδηγήσει σε διαφοροποιήσεις πρακτικής, μειωμένη ασφάλεια δικαίου και αυξημένο διοικητικό φόρτο για τις υπηρεσίες περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Ανάλογος προβληματισμός ανακύπτει και ως προς τη χωροθέτηση υπεράκτιων αιολικών εγκαταστάσεων. Παρότι το υπό αξιολόγηση ΕΧΠ-ΑΠΕ αναγνωρίζει τον ιδιαίτερο χαρακτήρα του θαλάσσιου χώρου και τη σύνδεσή του με το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Υπεράκτιων Αιολικών Πάρκων, δεν εξειδικεύει επαρκώς τα κριτήρια φέρουσας ικανότητας, τα όρια σωρευτικών επιπτώσεων και τις παραμέτρους συμβατότητας με τις προστατευόμενες θαλάσσιες περιοχές, τους μεταναστευτικούς διαδρόμους της ορνιθοπανίδας, τα θαλάσσια θηλαστικά, τις αλιευτικές δραστηριότητες και τις λοιπές χρήσεις του θαλάσσιου χώρου. Ως εκ τούτου, σημαντικό μέρος της ουσιαστικής στάθμισης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων μετατίθεται στα επόμενα στάδια σχεδιασμού και περιβαλλοντικής αδειοδότησης, γεγονός που ενδέχεται να δημιουργήσει ερμηνευτικές αποκλίσεις και πρόσθετο διοικητικό φόρτο στις αρμόδιες υπηρεσίες.

Ιδιαίτερα για το Ιόνιο Πέλαγος και τον Πατραϊκό Κόλπο, δεν προκύπτει από το σχέδιο επαρκής εξειδίκευση ως προς τη συνεκτίμηση των υφιστάμενων θαλάσσιων προστατευόμενων περιοχών, των περιοχών παρουσίας κητωδών, των μεταναστευτικών διαδρόμων πτηνών και των αλιευτικών πεδίων, ούτε προσδιορίζονται σαφή όρια χωρικού κορεσμού ή φέρουσας ικανότητας, τα οποία θα μπορούσαν να λειτουργήσουν προληπτικά κατά το στάδιο του χωροταξικού σχεδιασμού.

Δ. Ειδικά Κριτήρια χωροθέτησης ΜΥΗΕ

Το προτεινόμενο ΕΧΠ-ΑΠΕ διαμορφώνει ένα εξειδικευμένο πλαίσιο χωροθέτησης για τα Μικρά Υδροηλεκτρικά Έργα (ΜΥΗΕ), αναγνωρίζοντας ότι οι περιβαλλοντικές επιπτώσεις τους διαφοροποιούνται ουσιωδώς από εκείνες των λοιπών μορφών ΑΠΕ, καθώς συνδέονται άμεσα με την υδρομορφολογία των υδατορευμάτων, την οικολογική κατάσταση των επιφανειακών υδάτων, τη διατήρηση των υδάτινων και παρόχθινων οικοσυστημάτων, καθώς και την επίτευξη των στόχων της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ για τα ύδατα.

Για τον λόγο αυτό, προβλέπεται ειδικό σύστημα χωροταξικών περιορισμών, περιοχών αποκλεισμού και κριτηρίων χωροθέτησης, τα οποία λειτουργούν συμπληρωματικά προς το ισχύον υδατικό και περιβαλλοντικό θεσμικό πλαίσιο.

Βασική κατεύθυνση του νέου πλαισίου αποτελεί η προώθηση της εγκατάστασης ΜΥΗΕ κατά προτεραιότητα σε υφιστάμενες τεχνικές υποδομές διαχείρισης υδάτων, όπως αρδευτικά δίκτυα, υδρευτικά έργα, υφιστάμενα φράγματα, ταμιευτήρες και λοιπά υδραυλικά έργα, ώστε να περιορίζεται η ανάγκη δημιουργίας νέων παρεμβάσεων σε φυσικά υδατορέματα και να μειώνονται οι επιπτώσεις στην οικολογική συνέχεια των υδάτινων οικοσυστημάτων. Η προσέγγιση αυτή διαφοροποιείται αισθητά από το ισχύον ΕΧΠ του 2008 και συνάδει με τις σύγχρονες ευρωπαϊκές κατευθύνσεις περί αποφυγής νέων υδρομορφολογικών αλλοιώσεων φυσικών ποταμικών συστημάτων.

Παράλληλα, το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ προβλέπει ότι η χωροθέτηση ΜΥΗΕ οφείλει να λαμβάνει υπόψη τα εγκεκριμένα Σχέδια Διαχείρισης Λεκανών Απορροής Ποταμών (ΣΔΛΑΠ), τους περιβαλλοντικούς στόχους των υδατικών συστημάτων και τις προβλέψεις της Οδηγίας Πλαίσιο για τα Ύδατα. Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στη διατήρηση της οικολογικής παροχής, στη μη υποβάθμιση της οικολογικής κατάστασης των υδατορευμάτων και στην αποφυγή κατάτμησης της συνέχειας των ποτάμιων οικοσυστημάτων, ιδίως σε ορεινές περιοχές με υψηλή φυσικότητα και περιορισμένο βαθμό ανθρωπογενούς επέμβασης.

Επιπλέον, εισάγεται σειρά ειδικών περιοχών αποκλεισμού για τα ΜΥΗΕ, οι οποίες περιλαμβάνουν μεταξύ άλλων τις Ζώνες Απόλυτης Προστασίας της Φύσης, τις Ζώνες Προστασίας της Φύσης, τους Υγροτόπους Διεθνούς Σημασίας (Ramsar), τους μικρούς νησιωτικούς υγροτόπους, τους πυρήνες εθνικών δρυμών, τα αισθητικά δάση, τα μνημεία της φύσης, καθώς και τους οικοτόπους προτεραιότητας των Ειδικών Ζωνών Διατήρησης (ΕΖΔ) του δικτύου Natura 2000.

Παράλληλα, προβλέπεται η συνεκτίμηση των σωρευτικών επιπτώσεων από πολλαπλά έργα επί του ίδιου υδατορεύματος ή της ίδιας λεκάνης απορροής, καθώς η διαδοχική εγκατάσταση υδροληψιών και σταθμών παραγωγής μπορεί να επιφέρει σημαντική υποβάθμιση της υδρολογικής και οικολογικής λειτουργίας των ποταμών. Ωστόσο, όπως και στην περίπτωση των αιολικών εγκαταστάσεων, η ΣΜΠΕ δεν εξειδικεύει με σαφή και ποσοτικοποιημένο τρόπο τα όρια πέραν των οποίων μία λεκάνη απορροής ή ένα υδατικό σύστημα θεωρείται περιβαλλοντικά κορεσμένο από έργα ΜΥΗΕ, ούτε καθορίζει συγκεκριμένη μεθοδολογία αξιολόγησης της φέρουσας ικανότητας των υδατορευμάτων.

Κατηγορία κριτηρίου	Περιεχόμενο
Προτεραιότητα χωροθέτησης	Κατά προτεραιότητα αξιοποίηση υφιστάμενων υδραυλικών έργων, φραγμάτων, ταμιευτήρων και δικτύων διαχείρισης υδάτων
Συμβατότητα με ΣΔΛΑΠ	Υποχρεωτική συνεκτίμηση των Σχεδίων Διαχείρισης Λεκανών Απορροής και των στόχων της Οδηγίας 2000/60/ΕΚ
Διατήρηση οικολογικής παροχής	Εξασφάλιση επαρκούς παροχής κατάντη των έργων
Προστασία υδατικών οικοσυστημάτων	Αποφυγή υποβάθμισης της οικολογικής κατάστασης υδατορευμάτων
Διατήρηση οικολογικής συνέχειας	Περιορισμός φραγμών στη μετακίνηση ιχθυοπανίδας και άλλων υδρόβιων οργανισμών
Σωρευτικές επιπτώσεις	Αξιολόγηση πολλαπλών έργων στην ίδια λεκάνη απορροής ή στο ίδιο υδατικό σύστημα
Προστατευόμενες περιοχές	Αποκλεισμός σε Ζώνες Απόλυτης Προστασίας, Ζώνες Προστασίας της Φύσης, Ramsar, πυρήνες εθνικών δρυμών, οικότοπους προτεραιότητας κ.λπ.
Συμβατότητα με Natura 2000	Ειδική αξιολόγηση επιπτώσεων σε ΕΖΔ και ΖΕΠ

Κατηγορία κριτηρίου	Περιεχόμενο
Υδρομορφολογική ακεραιότητα	Αποφυγή σημαντικών μεταβολών της φυσικής λειτουργίας των ποταμών
Συνοδά έργα	Συνεκτίμηση επιπτώσεων από οδοποιία, δίκτυα μεταφοράς και λοιπές υποδομές

Πίνακας 2 : Βασικά ειδικά κριτήρια χωροθέτησης ΜΥΗΕ

Παρατηρήσεις της υπηρεσίας επί των ειδικών κριτηρίων χωροθέτησης ΜΥΗΕ

Για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, οι ανωτέρω προβλέψεις αποκτούν ιδιαίτερη σημασία, δεδομένου ότι η περιοχή διαθέτει μεγάλο αριθμό ορεινών ποταμικών συστημάτων και ρεμάτων υψηλής οικολογικής αξίας, όπως οι λεκάνες απορροής του Αχελώου, του Εύηνου, του Σελινούντα, του Πείρου, του Λάδωνα και πλήθους μικρότερων ορεινών υδατορευμάτων της Ορεινής Ναυπακτίας και του Ερύμανθου. Σε πολλές περιπτώσεις, τα υδατορέματα αυτά διέρχονται από περιοχές Natura 2000, φιλοξενούν προστατευόμενα ιχθυοπανιδικά είδη και διατηρούν σε μεγάλο βαθμό τα φυσικά υδρομορφολογικά χαρακτηριστικά τους. Ως εκ τούτου, η εφαρμογή των κριτηρίων χωροθέτησης των ΜΥΗΕ στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας απαιτεί ιδιαίτερα προσεκτική αξιολόγηση των σωρευτικών επιπτώσεων και της συμβατότητας με τους στόχους διατήρησης των προστατευόμενων περιοχών.

Παρά τη σαφή βελτίωση του πλαισίου σε σχέση με το ΕΧΠ-ΑΠΕ του 2008, διαπιστώνεται ότι σημαντικό μέρος της ουσιαστικής στάθμισης εξακολουθεί να μεταφέρεται στο στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Ειδικότερα, ζητήματα όπως ο καθορισμός επαρκούς οικολογικής παροχής, η εκτίμηση της σωρευτικής επιβάρυνσης ανά λεκάνη απορροής και η αξιολόγηση της υδρομορφολογικής υποβάθμισης δεν προσδιορίζονται με δεσμευτικό και ομοιόμορφο τρόπο στο επίπεδο του χωροταξικού σχεδιασμού. Ως αποτέλεσμα, η τελική κρίση παραμένει σε μεγάλο βαθμό αντικείμενο αξιολόγησης κατά περίπτωση από τις αρμόδιες περιβαλλοντικές αρχές, γεγονός που ενδέχεται να δημιουργήσει διαφορετικές ερμηνευτικές προσεγγίσεις και αυξημένο διοικητικό φόρτο κατά την αδειοδοτική διαδικασία.

Συμπερασματικά, θα πρέπει να σημειωθεί ότι το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ, δεν εισάγει μηχανισμούς προσδιορισμού μέγιστου αριθμού ΜΥΗΕ ή μέγιστου ποσοστού εκμετάλλευσης ανά λεκάνη απορροής. Αυτό είναι ιδιαίτερα κρίσιμο για τον Αχελώο, τον Εύηνο και τα ορεινά υδατικά συστήματα της Αιτ/νίας και της Αχαΐας, όπου μπορεί να προκύψει συσσώρευση έργων χωρίς να υπάρχει εκ των προτέρων καθορισμένο όριο φέρουσας ικανότητας σε επίπεδο χωροταξικού σχεδιασμού.

Ε. Ειδικά Κριτήρια χωροθέτησης εγκαταστάσεων αξιοποίησης ηλιακής ενέργειας (ΦΣΠΗΕ) – Χερσαίες και πλωτές εγκαταστάσεις

Το προτεινόμενο ΕΧΠ-ΑΠΕ, σε αντίθεση με το ισχύον ΕΧΠ-ΑΠΕ του 2008, αναγνωρίζει ότι οι χερσαίοι ΦΣΠΗΕ αποτελούν πλέον μία από τις κυρίαρχες μορφές παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ και συνεπώς απαιτούν διακριτό και σαφώς εξειδικευμένο χωροταξικό πλαίσιο.

Βασική επιδίωξη του νέου σχεδίου αποτελεί ο περιορισμός της ανεξέλεγκτης κατανάλωσης φυσικών και αγροτικών εκτάσεων υψηλής παραγωγικότητας και η προώθηση της εγκατάστασης φωτοβολταϊκών συστημάτων σε ήδη επιβαρυνμένες περιοχές. Για τον λόγο αυτό, το ΕΧΠ-ΑΠΕ αποδίδει προτεραιότητα στη χωροθέτηση φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων σε τεχνητές επιφάνειες, κτιριακές εγκαταστάσεις, στέγες, χώρους στάθμευσης, βιομηχανικές περιοχές, εξοφλημένα λατομεία, αποκατεστημένους ΧΑΔΑ, εξοφλημένα μεταλλευτικά πεδία, υποβαθμισμένες εκτάσεις και λοιπές περιοχές με ήδη αλλοιωμένα χαρακτηριστικά, επιδιώκοντας να μειώσει τις πιέσεις επί φυσικών οικοσυστημάτων και παραγωγικής γεωργικής γης.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται επίσης στη συμβατότητα των φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων με το καθεστώς προστασίας της φύσης. Σε αντίθεση με άλλες μορφές ΑΠΕ, υιοθετείται ιδιαίτερος αυστηρή προσέγγιση για τις προστατευόμενες περιοχές, προβλέποντας ως γενικό κανόνα τον αποκλεισμό των εγκαταστάσεων αξιοποίησης της ηλιακής ενέργειας από τις περιοχές του δικτύου Natura 2000, συμπεριλαμβανομένων των Υγροτόπων Διεθνούς Σημασίας (Ramsar), με περιορισμένες εξαιρέσεις που αφορούν τεχνητές και ήδη κατασκευασμένες επιφάνειες ή ιδιαιτέρως τροποποιημένα υδατικά σώματα σύμφωνα με τις προβλέψεις της Οδηγίας (ΕΕ) 2023/2413. Η επιλογή αυτή διαφοροποιείται αισθητά από το

καθεστώς που προτείνεται για άλλες τεχνολογίες ΑΠΕ και αποσκοπεί στην αποφυγή απώλειας ή κατακερματισμού φυσικών οικοτόπων λόγω της εκτεταμένης χωρικής κατάληψης που χαρακτηρίζει τα μεγάλα φωτοβολταϊκά πάρκα.

Περαιτέρω, προβλέπεται αποκλεισμός χωροθέτησης σε κηρυγμένα μνημεία παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, μνημεία μείζονος σημασίας και αρχαιολογικές ζώνες προστασίας Α, καθώς και σε λοιπές περιοχές αυξημένης περιβαλλοντικής και πολιτιστικής προστασίας. Παράλληλα, η χωροθέτηση των ΦΣΠΗΕ οφείλει να συνεκτιμά τη διατήρηση του τοπίου, την προστασία γεωργικών γαιών υψηλής παραγωγικότητας, την αποφυγή συγκρούσεων με υφιστάμενες χρήσεις γης και την ελαχιστοποίηση της οπτικής όχλησης σε περιοχές ιδιαίτερου φυσικού ή πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

Το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ επιχειρεί επίσης να συνδέσει τη χωροθέτηση των φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων με την υφιστάμενη ενεργειακή υποδομή, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στη δυνατότητα διασύνδεσης με το ηλεκτρικό δίκτυο και στην αξιοποίηση περιοχών που διαθέτουν υφιστάμενες ή προγραμματισμένες ενεργειακές υποδομές. Η προσέγγιση αυτή αποσκοπεί στη μείωση των απαιτούμενων συνοδών έργων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και κατ' επέκταση στον περιορισμό των πρόσθετων περιβαλλοντικών επιπτώσεων που προκαλούν οι γραμμές διασύνδεσης και οι νέες υποδομές δικτύου.

Παρά ταύτα, η ΣΜΠΕ αναγνωρίζει εμμέσως ότι η σημαντική εξάπλωση των φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων δημιουργεί νέα χωρικά ζητήματα, ιδίως ως προς την κατανάλωση γης και τις σωρευτικές μεταβολές στις χρήσεις γης σε ευρείες γεωγραφικές ενότητες. Ωστόσο, το προτεινόμενο πλαίσιο δεν εισάγει σαφή κριτήρια φέρουσας ικανότητας ανά Περιφερειακή Ενότητα ή γεωργική λεκάνη, ούτε καθορίζει ανώτατα ποσοστά κάλυψης γης από φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις. Ως αποτέλεσμα, η αξιολόγηση της συνολικής επίπτωσης από τη συγκέντρωση μεγάλου αριθμού έργων εξακολουθεί να μεταφέρεται κυρίως στο στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης και της εξέτασης των επιμέρους ΜΠΕ.

Κατηγορία κριτηρίου	Περιεχόμενο
Περιοχές προτεραιότητας	Στέγες, κτίρια, βιομηχανικές εγκαταστάσεις, χώροι στάθμευσης, τεχνητές επιφάνειες
Υποβαθμισμένες εκτάσεις	Εξοφλημένα λατομεία, μεταλλεία, ΧΑΔΑ, ρυπασμένες ή αποκατεστημένες εκτάσεις
Συμβατότητα με Natura 2000	Γενικός αποκλεισμός εντός Natura 2000, με περιορισμένες εξαιρέσεις για τεχνητές επιφάνειες
Προστασία πολιτιστικού περιβάλλοντος	Αποκλεισμός σε μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς και αρχαιολογικές ζώνες Α
Προστασία τοπίου	Αποφυγή υποβάθμισης τοπίων ιδιαίτερης αξίας
Γεωργική γη	Περιορισμός συγκρούσεων με παραγωγικές γεωργικές χρήσεις
Διασύνδεση με δίκτυο	Προτεραιότητα σε περιοχές με δυνατότητα σύνδεσης
Υφιστάμενες ενεργειακές υποδομές	Χωροθέτηση πλησίον υφιστάμενων δικτύων και υποσταθμών
Σωρευτικές επιπτώσεις	Συνεκτίμηση συγκέντρωσης πολλαπλών έργων
Συνοδά έργα	Συνεκτίμηση επιπτώσεων δικτύων και λοιπών υποδομών

Πίνακας 3 : Βασικά ειδικά κριτήρια χωροθέτησης εγκαταστάσεων αξιοποίησης ηλιακής ενέργειας

Όσο αφορά τα πλωτά ΦΣΠΗΕ πρέπει να επισημανθεί είναι ότι το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ τα αντιμετωπίζει κυρίως ως μία παραλλαγή των συμβατικών φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων και όχι ως διακριτή κατηγορία έργων με ιδιαίτερα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά. Έτσι, ιδιαίτερα σημαντικό ζήτημα αποτελεί η απουσία συγκεκριμένων κριτηρίων για τον καθορισμό του μέγιστου επιτρεπόμενου ποσοστού κάλυψης της υδάτινης επιφάνειας από πλωτές εγκαταστάσεις. Στη διεθνή πρακτική εφαρμόζονται συνήθως περιορισμοί

που συνδέονται με το ποσοστό κάλυψης των ταμιευτήρων ή λιμνών προκειμένου να διασφαλίζεται η διατήρηση των φυσικών λειτουργιών του υδάτινου σώματος, η επαρκής ανταλλαγή οξυγόνου, η θερμική ισορροπία και η φωτοσυνθετική δραστηριότητα των υδρόβιων οργανισμών. Το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ δεν φαίνεται να καθορίζει αντίστοιχα όρια ούτε να προβλέπει μεθοδολογία προσδιορισμού της φέρουσας ικανότητας των υδάτινων σωμάτων. Επιπλέον, δεν εξειδικεύονται επαρκώς οι επιπτώσεις που δύνανται να προκύψουν από τη σκίαση μεγάλων τμημάτων της υδάτινης επιφάνειας. Η μείωση της ηλιακής ακτινοβολίας που εισέρχεται στο υδάτινο σώμα μπορεί να μεταβάλλει τη θερμοκρασιακή στρωμάτωση, τη συγκέντρωση διαλυμένου οξυγόνου, τη φυτοπλακτονική παραγωγή και γενικότερα τη λειτουργία των υδρόβιων οικοσυστημάτων, ιδίως σε κλειστές λίμνες και ταμιευτήρες με περιορισμένη ανανέωση υδάτων.

Ιδιαίτερη σημασία αποκτά και η περίπτωση των ταμιευτήρων υδροηλεκτρικών έργων και αντλησιοταμιευτικών συστημάτων, όπου τα πλωτά φωτοβολταϊκά εμφανίζονται διεθνώς ως τεχνολογία με σημαντικές προοπτικές ανάπτυξης. Το σχέδιο αναγνωρίζει γενικά τη δυνατότητα εγκατάστασης φωτοβολταϊκών σε τεχνητά υδάτινα σώματα, πλην όμως δεν καθορίζει ειδικά χωροταξικά κριτήρια για ταμιευτήρες πολλαπλών χρήσεων, ούτε αποσαφηνίζει τη σχέση των πλωτών φωτοβολταϊκών με υδρευτικές, αρδευτικές, αντιπλημμυρικές ή ενεργειακές λειτουργίες των έργων αυτών

Παρατηρήσεις της υπηρεσίας επί των ειδικών κριτηρίων χωροθέτησης εγκαταστάσεων αξιοποίησης ηλιακής ενέργειας (χερσαίων και πλωτών)

Για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, τα προαναφερόμενα αποκτούν ιδιαίτερη σημασία λόγω της εκτεταμένης παρουσίας παραγωγικών γεωργικών εκτάσεων στην πεδιάδα του Αγρινίου, στον κάμπο του Μεσολογγίου, στις πεδινές εκτάσεις της Ηλείας καθώς και στις αγροτικές περιοχές της Αχαΐας. Παρότι το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ επιδιώκει να κατευθύνει την ανάπτυξη φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων προς υποβαθμισμένες ή ήδη τροποποιημένες εκτάσεις, δεν προσδιορίζει σαφώς τα ανώτατα επίπεδα αποδεκτής συγκέντρωσης φωτοβολταϊκών σταθμών ανά γεωγραφική ενότητα ούτε καθορίζει ποσοτικά όρια μεταβολής των χρήσεων γης. Ως εκ τούτου, παραμένει ο κίνδυνος σταδιακής μετατροπής εκτεταμένων γεωργικών περιοχών σε ενεργειακά τοπία, χωρίς να υφίσταται προηγούμενη αξιολόγηση της συνολικής χωρικής φέρουσας ικανότητας της περιοχής.

Παρά τη νέα βάση που θέτει το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ ιδιαίτερα ως προς τη συστηματοποίηση των χωροταξικών κανόνων για τα φωτοβολταϊκά, διαπιστώνεται ότι κρίσιμα ζητήματα όπως η φέρουσα ικανότητα των αγροτικών περιοχών, η σωρευτική απώλεια γεωργικής γης, η χωρική συγκέντρωση μεγάλων φωτοβολταϊκών συμπλεγμάτων και οι συνολικές μεταβολές χρήσεων γης δεν αντιμετωπίζονται με επαρκώς δεσμευτικό και ποσοτικοποιημένο τρόπο. Ως αποτέλεσμα, σημαντικό μέρος της σχετικής στάθμισης εξακολουθεί να μετατίθεται στο επίπεδο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης και της αξιολόγησης των επιμέρους έργων.

Εν κατακλείδι θεωρείται ότι η σημαντικότερη ίσως αδυναμία του νέου πλαισίου για τη Δυτική Ελλάδα είναι ότι δεν καθορίζεται ανώτατο επιτρεπτό ποσοστό κάλυψης γεωργικών εκτάσεων από χερσαίους φωτοβολταϊκούς σταθμούς ούτε ανώτατο όριο εγκατεστημένου ισχύος ανά γεωγραφική ενότητα. Επίσης, δεν εισάγει εξειδικευμένο χωροταξικό πλαίσιο και για τις πλωτές φωτοβολταϊκές εγκαταστάσεις, παρά το γεγονός ότι πρόκειται για τεχνολογία με ιδιαίτερα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά και αυξανόμενο επενδυτικό ενδιαφέρον. Ειδικότερα, δεν καθορίζονται κριτήρια φέρουσας ικανότητας υδάτινων σωμάτων, μέγιστα ποσοστά κάλυψης υδάτινης επιφάνειας, αποστάσεις από κρίσιμα ενδιαιτήματα ορνιθοπανίδας και υδρόβιων οργανισμών, ούτε μεθοδολογία αξιολόγησης των σωρευτικών επιπτώσεων σε λίμνες, ταμιευτήρες και λιμνοθαλάσσια οικοσυστήματα

Ως εκ τούτου, η απουσία συγκεκριμένων ποσοτικών κριτηρίων για τον προσδιορισμό της φέρουσας ικανότητας αγροτικών και υδάτινων συστημάτων συνιστά ουσιώδες κενό του προτεινόμενου σχεδιασμού, καθώς δεν επιτρέπει την εκ των προτέρων αξιολόγηση της συνολικής χωρικής επιβάρυνσης από την ανάπτυξη φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων. Κατά συνέπεια, η αντιμετώπιση κρίσιμων ζητημάτων, όπως η σταδιακή μεταβολή των χρήσεων γης σε αγροτικές περιοχές ή η επίδραση εκτεταμένων πλωτών φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων στη λειτουργία των υδάτινων οικοσυστημάτων, μετατίθεται σε μεγάλο βαθμό στο στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης, περιορίζοντας τον προληπτικό χαρακτήρα που οφείλει να επιτελεί ο χωροταξικός σχεδιασμός.

Z. Ειδικά Κριτήρια χωροθέτησης εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης ενέργειας από βιομάζα, βιοαέριο ή βιορευστά

Το προτεινόμενο ΕΧΠ-ΑΠΕ αντιμετωπίζει τις εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης ενέργειας από βιομάζα, βιοαέριο ή βιορευστά ως διακριτή κατηγορία ΑΠΕ με ιδιαίτερα λειτουργικά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά. Σε αντίθεση με τα αιολικά ή τα φωτοβολταϊκά έργα, οι εγκαταστάσεις αυτές δεν εξαρτώνται πρωτίστως από την ύπαρξη φυσικού ενεργειακού δυναμικού συγκεκριμένης θέσης, αλλά από τη διαθεσιμότητα, τη συλλογή, τη μεταφορά, την αποθήκευση και την ενεργειακή αξιοποίηση πρώτων υλών οργανικής προέλευσης. Η ΣΜΠΕ επισημαίνει ότι οι σταθμοί αυτοί συνιστούν πλήρεις θερμοηλεκτρικές εγκαταστάσεις, οι οποίες μπορεί να περιλαμβάνουν υποδοχή και επεξεργασία πρώτων υλών, ενεργειακή μετατροπή, διάθεση ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας, καθώς και διαχείριση δευτερογενώς παραγόμενων αερίων, στερεών ή υγρών προϊόντων και αποβλήτων.

Κεντρική κατεύθυνση του σχεδίου είναι η χωροθέτηση των σχετικών εγκαταστάσεων πλησίον των πηγών παραγωγής της πρώτης ύλης, ώστε να περιορίζονται οι μεταφορές, το κόστος εφοδιαστικής αλυσίδας, οι κυκλοφοριακές οχλήσεις και οι δευτερογενείς περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Ως περιοχές προτεραιότητας προσδιορίζονται χώροι πλησίον γεωργικών και δασικών εκμεταλλεύσεων, ΧΥΤΑ-ΧΥΤΥ, εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων, κτηνοτροφικών ή πτηνοτροφικών μονάδων, μονάδων μεταποίησης και συσκευασίας γεωργικών προϊόντων, μονάδων κατεργασίας ξύλου και χαρτοπολλτού, καθώς και πάσης φύσεως γεωργικών ή κτηνοτροφικών βιομηχανιών και μονάδων ζωοτροφών.

Παράλληλα, ως προνομιακή κατεύθυνση χωροθέτησης αναδεικνύεται η εγκατάσταση σε οργανωμένους υποδοχείς παραγωγικών δραστηριοτήτων του δευτερογενούς τομέα ή σε περιοχές άμεσης εγγύτητας με αυτούς, καθώς και σε περιοχές που προορίζονται για βιομηχανικές χρήσεις από τον υποκείμενο σχεδιασμό, υπό την προϋπόθεση ότι υπάρχει λειτουργική σχέση με τους χώρους παραγωγής της πρώτης ύλης. Η επιλογή αυτή θεωρείται ότι είναι ορθολογική, διότι οι μονάδες βιομάζας και βιοαερίου εμφανίζουν χαρακτηριστικά βιομηχανικής ή αγροτοβιομηχανικής δραστηριότητας και δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται απλώς ως ήπιες ενεργειακές εγκαταστάσεις.

Το σχέδιο ΚΥΑ προβλέπει επίσης περιοχές επιτάχυνσης, οι οποίες δύνανται να αποτελούν υποσύνολο των περιοχών προτεραιότητας, καθώς και περιοχές αναγκαίες για την υλοποίηση των απαιτούμενων δικτύων διασύνδεσης με τους σταθμούς που θα αναπτυχθούν στις εν λόγω περιοχές. Με τον τρόπο αυτό συνδέεται η χωροθέτηση των εγκαταστάσεων όχι μόνο με τη διαθεσιμότητα πρώτης ύλης, αλλά και με την ενεργειακή υποδομή και τη δυνατότητα σύνδεσης με το δίκτυο.

Ως προς τις περιοχές αποκλεισμού, το σχέδιο ακολουθεί τη γενική λογική των λοιπών τεχνολογιών ΑΠΕ, προβλέποντας αποκλεισμό σε περιοχές αυξημένης πολιτιστικής και περιβαλλοντικής προστασίας. Περιλαμβάνονται, μεταξύ άλλων, μνημεία παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς και αρχαιολογικές ζώνες προστασίας Α, ζώνες απολύτου προστασίας της φύσης και ζώνες προστασίας της φύσης, υγρότοποι Ramsar, μικροί νησιωτικοί υγρότοποι, πυρήνες εθνικών δρυμών, μνημεία της φύσης, αισθητικά δάση και οικότοποι προτεραιότητας των ΕΖΔ του δικτύου Natura 2000. Προβλέπεται επίσης ότι ορισμένες από τις ρυθμίσεις αυτές εφαρμόζονται και στα συνοδευτικά έργα των εγκαταστάσεων, όπως δίκτυα πρόσβασης και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, ενώ τυχόν παρέκκλιση πρέπει να τεκμηριώνεται περιβαλλοντικά.

Ιδιαίτερη ρύθμιση εισάγεται για τη γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας. Το σχέδιο προβλέπει ότι σε τέτοιες περιοχές η χωροθέτηση εγκαταστάσεων βιομάζας, βιοαερίου ή βιορευστών αποφεύγεται, ενώ για τυχόν χωροθέτηση εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 26 του Ν. 4496/2017, όπως ισχύει. Ωστόσο, εισάγεται ρητός αποκλεισμός για περιοχές γεωργικής γης υψηλής παραγωγικότητας που βρίσκονται εντός Ζωνών Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας, όπου δεν επιτρέπεται η εγκατάσταση σταθμών παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας με πρώτη ύλη από βιομάζα, βιοαέριο ή βιορευστά.

Κατηγορία κριτηρίου	Περιεχόμενο
Περιοχές προτεραιότητας	Χώροι πλησίον γεωργικών, δασικών, κτηνοτροφικών και πτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων παραγωγής πρώτης ύλης

Κατηγορία κριτηρίου	Περιεχόμενο
Σύνδεση με υποδομές αποβλήτων	Χωροθέτηση πλησίον ΧΥΤΑ-ΧΥΤΥ και εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων
Αγροτοβιομηχανική εγγύτητα	Εγκατάσταση πλησίον μονάδων μεταποίησης/συσκευασίας γεωργικών προϊόντων, κατεργασίας ξύλου, χαρτοπολτού, ζωοτροφών και συναφών δραστηριοτήτων
Οργανωμένοι υποδοχείς	Προτεραιότητα σε οργανωμένους υποδοχείς παραγωγικών δραστηριοτήτων ή σε περιοχές βιομηχανικών χρήσεων του υποκείμενου σχεδιασμού
Περιοχές επιτάχυνσης	Δυνατότητα καθορισμού υποπεριοχών εντός των περιοχών προτεραιότητας
Διασύνδεση με δίκτυο	Συνεκτίμηση των αναγκαίων δικτύων μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας και δυνατότητας σύνδεσης
Περιοχές αποκλεισμού πολιτιστικού περιβάλλοντος	Αποκλεισμός από μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς, μνημεία μείζονος σημασίας και αρχαιολογικές ζώνες προστασίας Α
Περιοχές αποκλεισμού φυσικού περιβάλλοντος	Αποκλεισμός από ζώνες απολύτου προστασίας, ζώνες προστασίας της φύσης, Ramsar, μικρούς νησιωτικούς υγροτόπους, πυρήνες εθνικών δρυμών, οικότοπους προτεραιότητας κ.λπ.
Γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας	Η χωροθέτηση αποφεύγεται· εφαρμόζεται ειδικό θεσμικό πλαίσιο όπου επιτρέπεται
Ζώνες Δυνητικά Υψηλού Κινδύνου Πλημμύρας	Δεν επιτρέπεται εγκατάσταση σε γεωργική γη υψηλής παραγωγικότητας που εμπίπτει σε τέτοιες ζώνες
Συνοδευτικά έργα	Οι περιορισμοί εφαρμόζονται και σε δίκτυα πρόσβασης και μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, με δυνατότητα τεκμηριωμένης παρέκκλισης
Περιβαλλοντικές οχλήσεις	Απαιτείται κατά περίπτωση αξιολόγηση οσμών, κυκλοφορίας, αποβλήτων, αποθηκεύσεων και κινδύνου ρύπανσης

Πίνακας 4 : Βασικά κριτήρια χωροθέτησης εγκαταστάσεων βιομάζας, βιοαερίου ή βιορευστών

Παρατηρήσεις της υπηρεσίας επί των ειδικών κριτηρίων χωροθέτησης εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης ενέργειας από βιομάζα, βιοαέριο ή βιορευστά

Για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, η συγκεκριμένη κατηγορία έργων παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον, λόγω της έντονης αγροτικής, κτηνοτροφικής και μεταποιητικής δραστηριότητας σε περιοχές της Π.Ε. Αιτ/νίας, Αχαΐας και Ηλείας. Η αξιοποίηση γεωργικών υπολειμμάτων, κτηνοτροφικών αποβλήτων, αποβλήτων ελαιοτριβείων, τυροκομείων, πτηνοτροφικών μονάδων, μονάδων μεταποίησης αγροτικών προϊόντων και ιλύος εγκαταστάσεων επεξεργασίας λυμάτων μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά στην κυκλική οικονομία και στη μείωση ανεξέλεγκτων ή διάχυτων περιβαλλοντικών πιέσεων. Ωστόσο, η χωροθέτηση τέτοιων εγκαταστάσεων απαιτεί αυξημένη προσοχή λόγω δυνητικών οχλήσεων από οσμές, κυκλοφορία βαρέων οχημάτων, αποθήκευση πρώτων υλών, διαχείριση χωνεμένου υπολείμματος ή τέφρας, υγρά απόβλητα, κίνδυνο ρύπανσης εδάφους και υδάτων και πιθανές συγκρούσεις με οικιστικές ή τουριστικές χρήσεις.

Παρά τη θετική κατεύθυνση της σύνδεσης των μονάδων με τις πηγές πρώτης ύλης, διαπιστώνεται ότι το σχέδιο δεν καθορίζει σαφείς αποστάσεις από οικισμούς, ευαίσθητους αποδέκτες, υδρευτικές υποδομές ή περιοχές ιδιαίτερης τουριστικής και αξίας του τοπίου. Επίσης, δεν προσδιορίζεται με επάρκεια η απαιτούμενη μεθοδολογία τεκμηρίωσης της επάρκειας και βιωσιμότητας της πρώτης ύλης, ούτε ο τρόπος αξιολόγησης των σωρευτικών επιπτώσεων από περισσότερες μονάδες που ενδέχεται να αντλούν πρώτη ύλη από την ίδια γεωγραφική περιοχή.

Ως εκ τούτου, ενώ το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ κινείται ορθά ως προς τη γενική αρχή χωροθέτησης πλησίον πηγών βιομάζας και οργανικών αποβλήτων, εξακολουθεί να μεταφέρει μεγάλο μέρος της ουσιαστικής περιβαλλοντικής στάθμισης στο στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Η έλλειψη δεσμευτικών χωροταξικών κριτηρίων για την εφοδιαστική αλυσίδα, τις οχλήσεις, τις αποστάσεις από ευαίσθητες χρήσεις και τη σωρευτική συγκέντρωση μονάδων ενδέχεται να οδηγήσει σε ανομοιόμορφη εφαρμογή του πλαισίου από τις αρμόδιες υπηρεσίες.

Η. Ειδικά Κριτήρια χωροθέτησης εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης της ενέργειας από Γεωθερμία

Το προτεινόμενο ΕΧΠ-ΑΠΕ αντιμετωπίζει τις εγκαταστάσεις εκμετάλλευσης της γεωθερμικής ενέργειας ως ειδική κατηγορία ΑΠΕ, της οποίας η χωροθέτηση διαφοροποιείται ουσιαστικά από τις λοιπές τεχνολογίες, διότι εξαρτάται άμεσα και σχεδόν αποκλειστικά από την ύπαρξη γεωθερμικού πεδίου. Σε αντίθεση με τα φωτοβολταϊκά ή τις μονάδες βιομάζας, όπου υπάρχει μεγαλύτερη ευχέρεια επιλογής θέσης, η γεωθερμία έχει κατ' ανάγκη σημειακό και γεωλογικά προσδιορισμένο χαρακτήρα. Η ίδια η ΣΜΠΕ αναφέρει ότι η χωροθέτηση τέτοιων εγκαταστάσεων είναι «απόλυτα συνυφασμένη» με την ύπαρξη γεωθερμικού πεδίου, γεγονός που περιορίζει εκ των πραγμάτων την εφαρμογή γενικευμένων χωροταξικών κριτηρίων.

Το σχέδιο ΚΥΑ διακρίνει τα γεωθερμικά πεδία σε εθνικού και τοπικού ενδιαφέροντος. Ως περιοχές προτεραιότητας για ηλεκτροπαραγωγή από γεωθερμία ορίζονται τα γεωθερμικά πεδία εθνικού ενδιαφέροντος, δηλαδή τα χαρακτηρισμένα πεδία υψηλής θερμοκρασίας. Αντιθέτως, τα γεωθερμικά πεδία τοπικού ενδιαφέροντος, δηλαδή τα βεβαιωμένα ή πιθανά πεδία χαμηλής θερμοκρασίας, αντιμετωπίζονται κυρίως ως κατάλληλες περιοχές για άμεσες χρήσεις γεωθερμίας, όπως θέρμανση θερμοκηπίων, ιχθυοκαλλιεργειών, κατοικιών, λουτροθεραπευτικών εγκαταστάσεων, ξήρανση αγροτικών προϊόντων, αφαλάτωση και λοιπές εφαρμογές χαμηλής ενθαλπίας.

Ως προς τις περιοχές αποκλεισμού, το προτεινόμενο πλαίσιο ακολουθεί τη γενική λογική των λοιπών τεχνολογιών ΑΠΕ, προβλέποντας αποκλεισμό σε περιοχές αυξημένης πολιτιστικής και περιβαλλοντικής προστασίας, όπως μνημεία παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, αρχαιολογικές ζώνες προστασίας Α, ζώνες απολύτου προστασίας της φύσης, ζώνες προστασίας της φύσης, υγρά τοπία Ramsar, μικροί νησιωτικοί υγρά τοπία, πυρήνες εθνικών δρυμών, αισθητικά δάση, μνημεία της φύσης και οικότοποι προτεραιότητας των ΕΖΔ του δικτύου Natura 2000. Ωστόσο, λόγω της μοναδικής και σημειακής δυνατότητας χωροθέτησης της γεωθερμίας, το σχέδιο δεν καθορίζει εκ των προτέρων περιμετρικές ζώνες προστασίας γύρω από όλες τις περιοχές αποκλεισμού, με εξαίρεση τις οικιστικές περιοχές.

Το κρίσιμο σημείο είναι ότι οι ειδικότερες προϋποθέσεις χωροθέτησης μεταφέρονται σε μεγάλο βαθμό στο στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης. Το σχέδιο προβλέπει ότι οι επιπτώσεις στο φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον θα αντιμετωπίζονται κατά περίπτωση, με βάση τις διαθέσιμες τεχνολογίες και τεχνικές. Η προσέγγιση αυτή είναι εν μέρει εύλογη λόγω της ιδιαιτερότητας των γεωθερμικών πεδίων, αλλά δημιουργεί και σαφές κενό προληπτικής χωροταξικής εξειδίκευσης, ιδίως ως προς ζητήματα υδρογεωλογικής προστασίας, θερμικής και χημικής επιβάρυνσης υπόγειων υδάτων, επανεισαγωγής γεωθερμικών ρευστών, εκπομπών αερίων, οσμών, θορύβου, σεισμικότητας και συμβατότητας με οικιστικές ή τουριστικές χρήσεις.

Κατηγορία κριτηρίου	Περιεχόμενο
Βασικός χωρικός παράγοντας	Ύπαρξη βεβαιωμένου ή πιθανού γεωθερμικού πεδίου
Πεδία εθνικού ενδιαφέροντος	Περιοχές προτεραιότητας για ηλεκτροπαραγωγή από γεωθερμία
Πεδία τοπικού ενδιαφέροντος	Κατάλληλες περιοχές για εφαρμογές χαμηλής θερμοκρασίας, όπως θέρμανση, θερμοκήπια, ιχθυοκαλλιέργειες, λουτροθεραπεία
Περιοχές επιτάχυνσης	Δύνανται να αποτελούν υποπεριοχές των περιοχών προτεραιότητας
Διασύνδεση με δίκτυο	Λαμβάνονται υπόψη οι αναγκαίες υποδομές διασύνδεσης για σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής
Πολιτιστικό περιβάλλον	Αποκλεισμός από μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς, μνημεία μείζονος σημασίας και αρχαιολογικές ζώνες προστασίας Α

Κατηγορία κριτηρίου	Περιεχόμενο
Φυσικό περιβάλλον	Αποκλεισμός από ζώνες απολύτου προστασίας, ζώνες προστασίας της φύσης, Ramsar, πυρήνες εθνικών δρυμών, οικοτόπους προτεραιότητας κ.λπ.
Οικιστικές περιοχές	Προβλέπονται ειδικές αποστάσεις/περιορισμοί· οι λοιπές ζώνες προστασίας δεν καθορίζονται οριζόντια εκ των προτέρων
Υδρογεωλογική προστασία	Απαιτείται κατά περίπτωση αξιολόγηση επιπτώσεων σε υπόγεια και επιφανειακά ύδατα
Τεχνικές επιπτώσεις	Συνεκτίμηση επανεισαγωγής ρευστών, εκπομπών αερίων, οσμών, θορύβου και πιθανής επαγόμενης σεισμικότητας
Περιβαλλοντική αδειοδότηση	Κρίσιμο στάδιο για την εξειδίκευση όρων και μέτρων ανά έργο
Σωρευτικές επιπτώσεις	Δεν καθορίζεται σαφής μεθοδολογία φέρουσας ικανότητας ανά γεωθερμικό πεδίο

Πίνακας 5 : Βασικά κριτήρια χωροθέτησης εγκαταστάσεων γεωθερμικής ενέργειας

Παρατηρήσεις της υπηρεσίας επί των ειδικών κριτηρίων χωροθέτησης εγκαταστάσεων εκμετάλλευσης ενέργειας από Γεωθερμία

Για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, η γεωθερμία δεν εμφανίζει σήμερα την ίδια χωρική ένταση με τα αιολικά ή τα φωτοβολταϊκά, πλην όμως δύναται να αποκτήσει ιδιαίτερο ενδιαφέρον σε εφαρμογές χαμηλής ενθαλπίας, ιδίως σε αγροτικές, θερμοκηπιακές, ιαματικές, τουριστικές ή υδατοκαλλιεργητικές δραστηριότητες. Επομένως, η αξιολόγηση δεν πρέπει να περιοριστεί στην ηλεκτροπαραγωγή, αλλά να εξετάζει και τη δυνατότητα αξιοποίησης της γεωθερμίας σε τοπικά παραγωγικά συστήματα, υπό την προϋπόθεση ότι διασφαλίζεται η προστασία υπόγειων και επιφανειακών υδάτων, η μη υποβάθμιση υδροφορέων και η συμβατότητα με προστατευόμενες περιοχές και υφιστάμενες χρήσεις γης.

Παρά τη θετική κατεύθυνση αναγνώρισης των γεωθερμικών πεδίων ως βασικού χωρικού κριτηρίου, το σχέδιο δεν εισάγει επαρκώς εξειδικευμένη μεθοδολογία φέρουσας ικανότητας ανά γεωθερμικό πεδίο. Δεν καθορίζονται σαφή όρια ως προς την αντλούμενη παροχή, τη θερμική επιβάρυνση, τη χημική σύσταση των ρευστών, τις απαιτήσεις επανεισαγωγής, τις αποστάσεις από υδρευτικές γεωτρήσεις και ευαίσθητους υδροφορείς ή τη σωρευτική επίδραση πολλαπλών γεωθερμικών εκμεταλλεύσεων στο ίδιο πεδίο. Κατά συνέπεια, η ουσιαστική στάθμιση μεταφέρεται κυρίως στην περιβαλλοντική αδειοδότηση και στους ειδικούς τεχνικούς φακέλους κάθε έργου, χωρίς να προηγείται πλήρης στρατηγικός χωροταξικός προσδιορισμός των ορίων ασφαλούς αξιοποίησης.

Θ. Ειδικά Κριτήρια χωροθέτησης εγκαταστάσεων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας (ηλεκτροχημική αποθήκευση - συστήματα συσσωρευτών)

Το προτεινόμενο ΕΧΠ-ΑΠΕ εισάγει για πρώτη φορά ειδικό κεφάλαιο για τις εγκαταστάσεις αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας με χρήση ηλεκτροχημικών συστημάτων (συστοιχίες συσσωρευτών), αναγνωρίζοντας τον κομβικό ρόλο που αναμένεται να διαδραματίσουν στη λειτουργία του ηλεκτρικού συστήματος και στην περαιτέρω διεύθυνση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας. Η ΣΜΠΕ επισημαίνει ότι οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης αποτελούν αναγκαίο συμπλήρωμα των μεταβλητών μορφών ΑΠΕ, κυρίως των αιολικών και φωτοβολταϊκών σταθμών, καθώς συμβάλλουν στη σταθεροποίηση του δικτύου, στη διαχείριση των αιχμών παραγωγής και στη βελτίωση της αξιοπιστίας του ενεργειακού συστήματος.

Σε αντίθεση με τις περισσότερες μορφές ΑΠΕ, η χωροθέτηση των εγκαταστάσεων αποθήκευσης δεν εξαρτάται από την ύπαρξη φυσικού ενεργειακού δυναμικού. Ως εκ τούτου, το νέο ΕΧΠ-ΑΠΕ προσεγγίζει τις μονάδες αποθήκευσης περισσότερο ως ενεργειακές υποδομές δικτύου παρά ως έργα αξιοποίησης φυσικών πόρων. Βασικό κριτήριο χωροθέτησης αποτελεί η λειτουργική εγγύτητα με υφιστάμενες ή προγραμματισμένες ενεργειακές εγκαταστάσεις, υποσταθμούς, κέντρα υπερυψηλής τάσης και δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας, προκειμένου να εξασφαλίζεται η τεχνική και οικονομική βιωσιμότητα των έργων και να περιορίζεται η ανάγκη κατασκευής νέων συνοδών υποδομών.

Παράλληλα, το σχέδιο προωθεί τη χωροθέτηση εγκαταστάσεων αποθήκευσης σε οργανωμένους υποδοχείς παραγωγικών δραστηριοτήτων, βιομηχανικές περιοχές, ενεργειακά πάρκα, περιοχές με υφιστάμενες

ενεργειακές υποδομές και χώρους όπου ήδη αναπτύσσονται έργα ΑΠΕ. Η προσέγγιση αυτή επιδιώκει να περιορίσει την περαιτέρω κατάληψη φυσικών ή αγροτικών εκτάσεων και να ενθαρρύνει τη συγκέντρωση ενεργειακών υποδομών σε περιοχές με υφιστάμενο ανθρωπογενή χαρακτήρα.

Ως προς τις περιοχές αποκλεισμού, οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης υπόκεινται σε παρόμοιους περιορισμούς με τις λοιπές τεχνολογίες ΑΠΕ. Συγκεκριμένα, αποκλείεται η χωροθέτησή τους εντός μνημείων παγκόσμιας πολιτιστικής κληρονομιάς, αρχαιολογικών ζωνών προστασίας Α, ζωνών απολύτου προστασίας της φύσης, ζωνών προστασίας της φύσης, υγροτόπων Ramsar, μικρών νησιωτικών υγροτόπων, πυρήνων εθνικών δρυμών, αισθητικών δασών, μνημείων της φύσης και οικοτόπων προτεραιότητας των περιοχών Natura 2000.

Η ΣΜΠΕ αναγνωρίζει επίσης ότι η χωροθέτηση των μονάδων αποθήκευσης πρέπει να λαμβάνει υπόψη ζητήματα ασφάλειας, καθώς πρόκειται για εγκαταστάσεις που περιλαμβάνουν μεγάλες ποσότητες συσσωρευτών και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού υψηλής ισχύος. Ωστόσο, το ΕΧΠ-ΑΠΕ δεν προχωρά σε εξειδίκευση ελάχιστων αποστάσεων ασφαλείας από οικισμούς, σχολεία, νοσοκομεία, χώρους συνάθροισης κοινού ή άλλες ευαίσθητες χρήσεις, παραπέμποντας ουσιαστικά στα ειδικότερα τεχνικά πρότυπα και στη διαδικασία περιβαλλοντικής αδειοδότησης.

Κατηγορία κριτηρίου	Περιεχόμενο
Βασικό χωροθετικό κριτήριο	Εγγύτητα σε υποσταθμούς, ΚΥΤ και δίκτυα μεταφοράς ηλεκτρικής ενέργειας
Σχέση με ΑΠΕ	Συμπληρωματική λειτουργία με ΑΣΠΗΕ και ΦΣΠΗΕ
Περιοχές προτεραιότητας	Ενεργειακά πάρκα, βιομηχανικές περιοχές, οργανωμένοι υποδοχείς και χώροι ενεργειακών υποδομών
Περιοχές αποκλεισμού πολιτιστικού περιβάλλοντος	Μνημεία παγκόσμιας κληρονομιάς, μνημεία μείζονος σημασίας, αρχαιολογικές ζώνες Α
Περιοχές αποκλεισμού φυσικού περιβάλλοντος	Ζώνες απολύτου προστασίας, ζώνες προστασίας της φύσης, Ramsar, πυρήνες εθνικών δρυμών, οικοτόποι προτεραιότητας κ.λπ.
Δυνατότητα διασύνδεσης	Κρίσιμο κριτήριο βιωσιμότητας του έργου
Συνοδά έργα	Συνεκτίμηση υποδομών πρόσβασης και ηλεκτρικής διασύνδεσης
Συμβατότητα χρήσεων γης	Αποφυγή συγκρούσεων με οικιστικές και ευαίσθητες χρήσεις
Θέματα ασφάλειας	Εξετάζονται κατά την αδειοδότηση, χωρίς ειδική χωροταξική εξειδίκευση
Σωρευτικές επιπτώσεις	Δεν προβλέπεται ειδική μεθοδολογία αξιολόγησης πολλαπλών μονάδων

Πίνακας 6 : Βασικά κριτήρια χωροθέτησης εγκαταστάσεων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας

Παρατηρήσεις της υπηρεσίας επί των ειδικών κριτηρίων χωροθέτησης εγκαταστάσεων αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας

Για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, οι εγκαταστάσεις αποθήκευσης αποκτούν ιδιαίτερη σημασία λόγω της μεγάλης συγκέντρωσης υφιστάμενων και προγραμματιζόμενων ΑΠΣΗΕ και ΦΣΠΗΕ. Η σημαντικότερη αδυναμία του προτεινόμενου πλαισίου είναι ότι αντιμετωπίζει τις εγκαταστάσεις αποθήκευσης κυρίως ως τεχνικές ενεργειακές υποδομές και λιγότερο ως εγκαταστάσεις με ιδιαίτερα χαρακτηριστικά βιομηχανικού κινδύνου. Δεν καθορίζονται ειδικά χωροταξικά κριτήρια για μεγάλες μονάδες αποθήκευσης εκατοντάδων MW, ούτε προβλέπονται κατευθύνσεις για ελάχιστες αποστάσεις από οικισμούς, κρίσιμες κοινωνικές υποδομές ή περιοχές αυξημένης περιβαλλοντικής ευαισθησίας. Επίσης, δεν προσδιορίζεται η φέρουσα ικανότητα ενεργειακών κόμβων ως προς τη συγκέντρωση πολλαπλών μονάδων αποθήκευσης στην ίδια περιοχή.

I. Εκτιμηθείσες Επιπτώσεις του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ

Σύμφωνα με την μεθοδολογία που αναπτύχθηκε στην ΣΜΠΕ εκτιμήθηκαν και αξιολογήθηκαν οι επιπτώσεις του προτεινόμενου σχεδίου στις ακόλουθες περιβαλλοντικές παραμέτρους – τομείς:

1. Βιοποικιλότητα –Χλωρίδα – Πανίδα.
2. Πληθυσμός – Ανθρώπινη Υγεία.
3. Έδαφος.
4. Υδατα.
5. Ατμοσφαιρική ρύπανση και Κλιματική αλλαγή.
6. Γλυκά περιουσιακά στοιχεία.
7. Πολιτιστική κληρονομιά συμπεριλαμβανομένης της αρχιτεκτονικής και αρχαιολογικής κληρονομιάς.
8. Τοπίο.
9. Ακουστικό περιβάλλον – Θόρυβος.
10. Βιώσιμη ανάπτυξη.
11. Σχέση μεταξύ των παραπάνω παραμέτρων.

Σημαντικό στοιχείο που προκύπτει από την εκτίμηση των επιπτώσεων του προτεινόμενου σχεδίου είναι ότι σε πέντε (5) από τις παραπάνω περιβαλλοντικές παραμέτρους – τομείς, το σχέδιο έχει μέτριας ή/και μεγάλης έντασης θετικές επιπτώσεις. Από τις λοιπές περιβαλλοντικές παραμέτρους – τομείς που εξετάστηκαν, το προτεινόμενο σχέδιο είναι πιθανόν να παρουσιάσει αρνητικές επιπτώσεις μικρής ή μέτριας κατά περίπτωση έντασης και πρωτογενούς κυρίως χαρακτήρα σε πέντε (5) περιβαλλοντικές παραμέτρους τομείς, στους οποίους όμως ταυτόχρονα δύναται να επιφέρει θετικές επιπτώσεις μικρής ή μέτριας έντασης και δευτερογενούς χαρακτήρα.

Επίσης, οι ενδεχόμενες αρνητικές επιπτώσεις του υπό μελέτη σχεδίου συνολικά εκτιμώνται ως μέσης ή μικρής έντασης που δύναται να προληφθούν και αντιμετωπιστούν σε μεγάλο βαθμό με τη λήψη κατάλληλων μέτρων. Σημειώνεται ότι οι επιπτώσεις αυτές δεν αφορούν στον ίδιο βαθμό όλες τις περιβαλλοντικές παραμέτρους-τομείς για το σύνολο των διαφορετικών μορφών ΑΠΕ του υπό μελέτη σχεδίου.

Τα ανωτέρω δεικνύονται στον κάτωθι πίνακα αξιολόγησης των επιπτώσεων του νέου ΕΧΠ-ΑΠΕ:

Περιβαλλοντική Παράμετρος	Πιθανότητα	Ένταση	Είδος	Χρονικός ορίζοντας εμφάνισης	Διάρκεια	Αναστρεψιμότητα	Διασυννοριακός χαρακτήρας	Αθροιστικότητα - Συνέργεια
1.Βιοποικιλότητα Χλωρίδα-Πανίδα	ΛΠ ΠΠ	-1 +1	ΠΡΩΤ ΔΕΥ	ΒΡΑΧΥ ΜΑΚΡΟ	ΜΟΝ ΜΟΝ	Α -	ΟΧΙ ΟΧΙ	ΝΑΙ
2. Πληθυσμός Ανθρώπινη Υγεία	ΠΠ	+2	ΠΡΩΤ/ ΔΕΥΤ	ΒΡΑΧΥ/ ΜΕΣΟ/ ΜΑΚΡΟ	ΜΟΝ	-	ΝΑΙ	ΝΑΙ
3. Έδαφος	ΛΠ ΠΠ	-1 +2	ΠΡΩΤ	ΒΡΑΧΥ/ ΜΕΣΟ/ ΜΑΚΡΟ	ΠΡΟ/ ΜΟΝ	Α -	ΟΧΙ ΝΑΙ	ΝΑΙ
4. Υδατα	ΛΠ	0,-1	ΠΡΩΤ	ΒΡΑΧΥ	ΠΡΟ ΜΟΝ	Α	ΟΧΙ	ΝΑΙ
5. Ατμοσφαιρική ρύπανση & Κλιματική αλλαγή	ΠΠ	+2, +3	ΔΕΥ	ΒΡΑΧΥ/ ΜΕΣΟ/ ΜΑΚΡΟ	ΜΟΝ	-	ΝΑΙ	ΝΑΙ
6. Γλυκά περιουσιακά στοιχεία	ΠΠ	+2, +3	ΠΡΩΤ/ ΔΕΥ	ΒΡΑΧΥ/ ΜΕΣΟ	ΜΟΝ	-	ΟΧΙ	ΝΑΙ
7. Πολιτιστική κληρονομιά	0 ΛΠ	+1	ΔΕΥ	ΜΕΣΟ/ ΜΑΚΡΟ	ΜΟΝ	-	ΟΧΙ	ΝΑΙ
8. Τοπίο	ΠΠ	-2	ΠΡΩΤ	ΒΡΑΧΥ	ΜΟΝ	Α	ΟΧΙ	ΝΑΙ
9. Ακουστικό περιβάλλον- Θόρυβος	ΛΠ	-1	ΠΡΩΤ /ΔΕΥΤ	ΒΡΑΧΥ/ ΜΕΣΟ	ΠΡΟ/ ΜΟΝ	Α	ΟΧΙ	ΝΑΙ

Περιβαλλοντική Παράμετρος	Πιθανότητα	Ένταση	Είδος	Χρονικός ορίζοντας εμφάνισης	Διάρκεια	Αναστρεψιμότητα	Διασυννοριακός χαρακτήρας	Αθροιστικότητα - Συνέργεια
10. Βιώσιμη ανάπτυξη	ΠΠ	+3	ΠΡΩΤ/ ΔΕΥΤ	ΒΡΑΧΥ	ΜΟΝ	-	ΝΑΙ	ΝΑΙ

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

		Σύμβολο
1.	Πιθανότητα:	
	Πολύ πιθανή επίπτωση (σημειώνεται ως ΠΠ) και λίγο πιθανή (ΛΠ). Όταν η επίπτωση χαρακτηρίζεται ως πολύ πιθανή χρησιμοποιείται το σύμβολο «ΠΠ», ενώ για λιγότερο πιθανές περιπτώσεις χρησιμοποιείται το σύμβολο «ΛΠ»	ΠΠ ΛΠ
2.	Ένταση επιπτώσεων:	
	Προσδιορίζεται η κατεύθυνση και η ένταση της επίπτωσης με έναν ενιαίο δείκτη που αποτελείται από ένα πρόσημο που χαρακτηρίζει την κατεύθυνση (με + σημειώνεται η θετική επίπτωση και με - η αρνητική) και με έναν αριθμό από το 0 έως 3 που σημειώνει τη στάθμη της έντασης: Μικρή (+1/-1), Μέτρια (+2/-2) και Μεγάλη +3/-3, Μηδενική (0)	+1/-1 +2/-2 +3/-3 0
3.	Είδος επιπτώσεων:	
	Πρωτογενείς και δευτερογενείς επιπτώσεις. Δευτερογενείς είναι οι επιπτώσεις που δεν προκαλούνται άμεσα από την εφαρμογή του σχεδίου (σε αντίθεση με τις πρωτογενείς) και ενδεχομένως εμφανίζονται σε άλλη γεωγραφική περιοχή ή σε άλλο χρόνο.	ΠΡΩΤ, ΔΕΥΤ
4.	Χρονικός ορίζοντας εμφάνισης επιπτώσεων:	
	Βραχυπρόθεσμες (Βράχυ), Μεσοπρόθεσμες (Μέσο) ή Μακροπρόθεσμες (Μάκρο). Αφορά στον χρόνο που αναμένεται να μεσολαβήσει μεταξύ υλοποίησης του Σχεδίου και εμφάνισης της περιβαλλοντικής μεταβολής (βάσει του οποίου η επίπτωση χαρακτηρίζεται ως άμεση - βραχυπρόθεσμη, μεσοπρόθεσμη ή μακροπρόθεσμη).	Βράχυ, Μέσο, Μάκρο
5.	Διάρκεια επιπτώσεων:	
	Μόνιμες (ΜΟΝ) ή Προσωρινές (ΠΡΟ). Αφορά στο χρόνο παραμονής, των επιπτώσεων, δηλαδή το εάν πρόκειται για μόνιμες ή προσωρινές.	ΜΟΝ, ΠΡΟ
6.	Αναστρεψιμότητα:	
	Αναστρέψιμες (Α) και μη Αναστρέψιμες (ΜΑ). Αναστρέψιμες ορίζονται οι επιπτώσεις οι οποίες μπορούν πλήρως να προληφθούν και να αποφευχθούν με τη λήψη κατάλληλων μέτρων	Α ΜΑ
7.	Διασυννοριακός Χαρακτήρας:	
	«Ναι», «Όχι». Η επίπτωση έχει διασυννοριακό χαρακτήρα στις περιπτώσεις όπου επηρεάζονται οι περιβαλλοντικοί παράγοντες σε διεθνές ή και παγκόσμιο επίπεδο.	Ναι, Όχι
8.	Σωρευτικές-Συνεργιστικές:	
	"Ναι" ή "Όχι". Αφορά τη δυνατότητα της περιβαλλοντικής μεταβολής να αλληλοεπιδράσει με άλλες επιπτώσεις, με τρόπο που να μεταβάλλεται η τελική ένταση ή έκτασή της.	Ναι, Όχι

Πίνακας 7: Αξιολόγηση επιπτώσεων του Σχεδίου σε όλες τις περιβαλλοντικές παραμέτρους και τομείς

Κ. Επιστημόνες υπηρεσίας και προτεινόμενοι περιβαλλοντικοί όροι

Εστιάζοντας στη βελτίωση της εφαρμοσιμότητας, της ασφάλειας δικαίου και της αποτελεσματικότητας του χωροταξικού σχεδιασμού, και χωρίς να αμφισβητείται ο στρατηγικός στόχος ανάπτυξης των ΑΠΕ προτείνονται οι κάτωθι συμπληρώσεις επί της ΣΜΠΕ :

i.Ως προς τη φέρουσα ικανότητα

- Να καθοριστούν ποσοτικοί δείκτες φέρουσας ικανότητας για κάθε τεχνολογία ΑΠΕ.
- Να προβλεφθούν ανώτατα ποσοστά κάλυψης αγροτικών εκτάσεων από ΦΣΠΗΕ.

- Να προβλεφθούν ανώτατα ποσοστά κάλυψης υδάτινων επιφανειών από πλωτά ΦΣΠΗΕ.
- Να καθοριστεί μεθοδολογία εκτίμησης της σωρευτικής επιβάρυνσης από πολλαπλά έργα στην ίδια περιοχή.

ii. Ως προς τις περιοχές Natura 2000 και τη βιοποικιλότητα

- Να εξεταστεί η πρόβλεψη ειδικών ζωνών αυξημένου ελέγχου γύρω από κρίσιμες περιοχές αναπαραγωγής αρπακτικών πτηνών και ειδών προτεραιότητας.
- Να ενσωματωθούν στον χωροταξικό σχεδιασμό οι διαθέσιμες πληροφορίες από τις Ειδικές Περιβαλλοντικές Μελέτες, τα Σχέδια Διαχείρισης Natura 2000 και τις Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (ΣΠΠ).
- Να αποσαφηνιστεί επακριβώς το τι ισχύει στις περιοχές που χαρακτηρίζονται αποκλειστικά ως Σημαντικές Περιοχές για τα Πουλιά (ΣΠΠ).
- Να προβλεφθεί ειδική μεθοδολογία εκτίμησης σωρευτικών επιπτώσεων από πολλαπλά έργα στην ίδια περιοχή.

iii. Ως προς την προστασία του τοπίου

- Να εξειδικευθούν οι έννοιες «οπτική υπερφόρτιση», «οπτική κυριαρχία», «διατήρηση της φυσιογνωμίας του τοπίου» και «αναγνωρισιμότητα τοπίου» μέσω αντικειμενικών δεικτών αξιολόγησης.
- Να καθοριστούν μετρήσιμα κριτήρια όπως:
 - ✎ μέγιστο μήκος μετώπου ανάπτυξης αιολικών εγκαταστάσεων,
 - ✎ μέγιστο ποσοστό κατάληψης κορυφογραμμών,
 - ✎ μέγιστη πυκνότητα ανεμογεννητριών ανά οπτική ενότητα,
 - ✎ μέγιστος αριθμός ορατών ανεμογεννητριών από χαρακτηριστικά σημεία θέασης.
- Να ληφθούν υπόψη τα ήδη θεσμοθετημένα ή καταγεγραμμένα τοπία ιδιαίτερης αξίας, τα Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους, οι περιοχές UNESCO, οι πολιτιστικές διαδρομές και τα ιστορικά τοπία.

iv. Ως προς τα χερσαία ΦΣΠΗΕ

- Να καθοριστούν ποσοτικά όρια μεταβολής του αγροτικού χαρακτήρα περιοχών λόγω συγκέντρωσης ΦΣΠΗΕ.
- Να εξεταστεί η θέσπιση ανώτατου ποσοστού κάλυψης γεωργικής γης ανά Δημοτική Ενότητα.
- Να υπάρξει σαφής διάκριση μεταξύ πραγματικών αγρο-φωτοβολταϊκών και απλής αλλαγής χρήσης γεωργικής γης.
- Να προβλεφθούν ειδικά κριτήρια για μεγάλης κλίμακας συγκεντρώσεις φωτοβολταϊκών εγκαταστάσεων.

v. Ως προς τα πλωτά φωτοβολταϊκά

- Να εισαχθεί διακριτό κεφάλαιο χωροταξικής οργάνωσης για τα πλωτά φωτοβολταϊκά.
- Να καθοριστούν:
 - μέγιστα ποσοστά κάλυψης υδάτινων επιφανειών,
 - αποστάσεις από παρόχθια οικοσυστήματα,
 - αποστάσεις από περιοχές ορνιθοπανίδας,
 - κριτήρια προστασίας λιμνών, λιμνοθαλασσών και ταμιευτήρων.
- Να προβλεφθεί ειδική αξιολόγηση των επιπτώσεων στη θερμική και οικολογική λειτουργία των υδάτινων σωμάτων.

vi. Ως προς τα συστήματα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας

- Να προβλεφθούν ειδικές ελάχιστες αποστάσεις ασφαλείας από:
 - οικισμούς,
 - σχολεία,
 - νοσοκομεία,
 - τουριστικές εγκαταστάσεις,
 - κρίσιμες υποδομές.
- Να εισαχθούν ειδικά χωροταξικά κριτήρια για μονάδες μεγάλης ισχύος και χωρητικότητας.
- Να εξεταστεί η πρόβλεψη περιοχών προτεραιότητας πλησίον υφιστάμενων ενεργειακών κόμβων και υποσταθμών.

vii. Ως προς τις εγκαταστάσεις βιομάζας – βιοαερίου- βιορευστών

- Να καθοριστούν ελάχιστες αποστάσεις από οικισμούς και ευαίσθητες χρήσεις.
- Να προβλεφθεί υποχρεωτική τεκμηρίωση της πραγματικής επάρκειας πρώτης ύλης σε επίπεδο γεωγραφικής ενότητας.
- Να εξεταστεί η θέσπιση ανώτατης σωρευτικής δυναμικότητας μονάδων ανά Π.Ε., λαμβάνοντας υπόψη την δυναμικότητά της σε αγροτικές ή/και κτηνοτροφικές εγκαταστάσεις.

viii. Ως προς τη γεωθερμία

- Να προβλεφθεί ειδική μεθοδολογία φέρουσας ικανότητας ανά γεωθερμικό πεδίο.
- Να καθοριστούν ειδικά κριτήρια για:
 - ο προστασία υδροφορέων,
 - ο επανεισαγωγή γεωθερμικών ρευστών,
 - ο συμβατότητα με υδρευτικές χρήσεις,
 - ο σωρευτική εκμετάλλευση γεωθερμικών πεδίων

ix. Ως προς τις μεταβατικές διατάξεις

- Να αποτυπωθεί στη ΣΜΠΕ η εκτιμώμενη έκταση των έργων που αναμένεται να υλοποιηθούν βάσει των μεταβατικών διατάξεων, ιδίως εντός Δ.Ε. που χαρακτηρίζονται ως εκτός Περιοχών Καταλληλότητας.
- Να αξιολογηθεί εάν η έκταση των μεταβατικών ρυθμίσεων επηρεάζει ουσιωδώς την αποτελεσματικότητα του νέου χωροταξικού σχεδιασμού.

Τέλος, επισημαίνεται ότι στο προτεινόμενο ΕΧΠ-ΑΠΕ δεν περιλαμβάνονται και θα πρέπει να περιληφθούν:

a. κριτήρια ειδικής αντιμετώπισης ενεργειακών συμπλεγμάτων. Ειδικότερα, δεν προβλέπονται εξειδικευμένα κριτήρια χωροθέτησης και αξιολόγησης για συνδυασμένες αναπτύξεις που περιλαμβάνουν περισσότερες της μίας τεχνολογίες, όπως αιολικούς και φωτοβολταϊκούς σταθμούς με συστήματα αποθήκευσης ηλεκτρικής ενέργειας, υβριδικά έργα, εγκαταστάσεις ΑΠΕ σε συνδυασμό με έργα αντλησιοταμίευσης ή άλλες μορφές ενεργειακών υποδομών. Ως εκ τούτου, δεν αξιολογούνται επαρκώς οι ειδικές χωρικές απαιτήσεις, οι σωρευτικές επιπτώσεις, οι ανάγκες συνοδών έργων και η συνολική περιβαλλοντική επιβάρυνση που ενδέχεται να προκύπτει από τη συγκέντρωση πολλαπλών ενεργειακών δραστηριοτήτων στην ίδια γεωγραφική ενότητα.

b. διακριτό κεφάλαιο χωροταξικής οργάνωσης και εξειδικευμένων κριτηρίων χωροθέτησης για έργα αντλησιοταμίευσης, παρά το γεγονός ότι πρόκειται για έργα στρατηγικής σημασίας για την αποθήκευση ενέργειας μεγάλης κλίμακας και την υποστήριξη της περαιτέρω διείσδυσης των ΑΠΕ στο ενεργειακό σύστημα. Η απουσία ειδικού πλαισίου είναι ιδιαίτερα σημαντική, δεδομένου ότι τα έργα αντλησιοταμίευσης εμφανίζουν σύνθετα τεχνικά, υδρολογικά, περιβαλλοντικά και χωροταξικά χαρακτηριστικά, τα οποία διαφοροποιούνται ουσιωδώς τόσο από τις εγκαταστάσεις ηλεκτροχημικής αποθήκευσης όσο και από τα συμβατικά υδροηλεκτρικά έργα. Ειδικότερα, δεν προβλέπονται κριτήρια χωροθέτησης ως προς τη συμβατότητα με υφιστάμενα υδατικά συστήματα, ταμειυτήρες πολλαπλών χρήσεων, περιοχές Natura 2000, υδρομορφολογικές μεταβολές, σωρευτικές επιπτώσεις σε υδάτινα οικοσυστήματα και συνοδά έργα διασύνδεσης.

Ως εκ τούτου, κρίνεται (απαραίτητη η) σκόπιμο να εξεταστεί η συμπλήρωση του ΕΧΠ-ΑΠΕ με ειδικό κεφάλαιο ή ειδικές κατευθύνσεις για τα έργα αντλησιοταμίευσης, ώστε να διασφαλιστεί η συνεκτική χωροταξική αντιμετώπιση όλων των βασικών τεχνολογιών αποθήκευσης ενέργειας. Η ανάγκη αυτή αποκτά ιδιαίτερη σημασία για την Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας, όπου υφίστανται ή προωθούνται έργα αντλησιοταμίευσης σε άμεση συνάρτηση με το υδροηλεκτρικό σύστημα του Αχελώου και τους μεγάλους υφιστάμενους τεχνητούς και κυρίως φυσικούς ταμειυτήρες της περιοχής, γεγονός που καθιστά αναγκαία τη διαμόρφωση σαφούς στρατηγικού χωροταξικού πλαισίου για την αξιολόγηση των σχετικών έργων για τους πρώτους και την απαγόρευση των σχετικών έργων για τους δεύτερους.

c. Πρέπει να εξεταστεί η ενσωμάτωση κριτηρίων κλιματικής ανθεκτικότητας σε επίπεδο χωρικών κατευθύνσεων και όχι μόνο σε επίπεδο αξιολόγησης μεμονωμένων έργων.

Δεν προκύπτει συστηματική συνεκτίμηση παραμέτρων όπως η αυξανόμενη επικινδυνότητα πυρκαγιών, η μεταβολή υδρολογικών ισοζυγίων, η ενίσχυση πλημμυρικών φαινομένων ή η αυξημένη γεωμορφολογική αστάθεια ορισμένων περιοχών, ως στοιχεία στρατηγικού χωροταξικού σχεδιασμού. Αν και ζητήματα τεχνικής ασφάλειας και περιβαλλοντικής ευπάθειας εξετάζονται κατά το στάδιο της περιβαλλοντικής αδειοδότησης των επιμέρους έργων, δεν προκύπτει ότι η ΣΜΠΕ αξιολογεί σε στρατηγικό επίπεδο την ενδεχόμενη επίδραση μελλοντικών κλιματικών μεταβολών στη χωρική καταλληλότητα περιοχών που προορίζονται για ανάπτυξη ενεργειακών υποδομών.

Το Περιφερειακό Συμβούλιο αφού άκουσε τον εισηγητή, τον Πρόεδρο και τους λοιπούς ομιλητές που ανέπτυξαν τις απόψεις τους επί του ανωτέρω θέματος, κατόπιν διαλογικής συζήτησης,

ΟΜΟΦΩΝΑ ΑΠΟΦΑΣΙΖΕΙ

Γνωμοδοτεί αρνητικά επί της Στρατηγικής Μελέτης Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων (ΣΜΠΕ) του νέου Ειδικού Χωροταξικού Πλαισίου για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και ζητά την ενσωμάτωση των παραπάνω προτάσεων – παρατηρήσεων στο Ειδικό Χωροταξικό Πλαίσιο για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας.

Το παρόν Πρακτικό αφού συντάχθηκε, διαβάστηκε και βεβαιώθηκε, υπογράφεται ως ακολούθως:

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΤΑ ΜΕΛΗ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΠΑΪΣΙΟΣ